

Opinnäytetyö (AMK)

Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

2013

Pauliina Huynh

NUORTEN KIRJASTONKÄYTTÖÄ VÄHENTÄVÄT TEKIJÄT

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Pauliina Huynh

NUORTEN KIRJASTONKÄYTTÖÄ VÄHENTÄVÄT TEKIJÄT

Sekä nuoruuden että vapaa-ajan käsitteet ovat moniselitteisiä. Nuoruudelle on monia määritelmiä riippuen tarpeesta ja aiheyttydestä. Vapaa-aika taas on monimuotoisuutensa lisäksi vielä niin uusi käsite, ettei sille ole syntynyt yksiselitteistä määritelmää.

Kirjastoissa onkin tehtävä omat linjanvedot siitä, miten ne määrittelevät nuortenpalveluidensa kohderyhmän ja oman vapaa-ajanviettopaikan statuksensa. Kirjasto on kaikille avoin ja tasapuolinen paikka, jonne kuka tahansa saa tulla juuri sellaisena kuin on. Kirjastot tarjoavatkin jo paljon erilaisia palveluita nuorille, mutta vaikuttaa siltä, että palvelut eivät aina joko tavoita kohderyhmäänsä tai nuorilla on muita syitä olla tulematta kirjastoon.

Tutkimukseen liittyen tehtiin kysely, johon vastasi 133 nuorta eri puolilta Turku ja lähikuntia. Vastausten perusteella yleiskäsitys kirjastosta ja sen kokoelmista on positiivinen. Kuitenkin nuorilla on paljon erilaisia syitä, jotka vähentävät heidän kirjastonkäyttöään. Kyselyn perusteella suurimpia syitä ovat aineistoissa koetut puutteet, kiinnostavan aineiston hankala löydettävyys, ajanpuute ja epätietoisuus siitä, mitä kaikkea kirjastolla on tarjota. Kaikki eivät myöskään koe kirjastoa viihtyisäksi paikaksi viettää aikaa. Nuoret myös käyttävät kirjastoa hyvin perinteisin tavoin aineiston lainaamiseen ja opiskeluun, mistä voidaan päätellä muiden palveluiden olevan vielä ison yleisön tietämättömissä.

Kirjastoissa voitaisiinkin panostaa sekä aineiston erilaiseen esillepanoon, nuortenosaston viihtyisyyteen että palveluiden markkinointiin. Myös yhteistyö sekä ryhmien että yksilöiden kanssa (kouluyhteistyö, jalkautuva palvelu osastoilla) voisi auttaa nuoria löytämään itselleen sopivaa aineistoa ja kiinnostavia palveluita.

ASIASANAT:

kirjastonkäyttö, kirjastot, lastenkirjastot, nuoret, nuoruus, vapaa-aika

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Library and information services

2013 | 45

Ritva Hyttinen

Pauliina Huynh

FACTORS DIMINISHING YOUNG ADULTS' LIBRARY USE

Youth and leisure time are both ambiguous terms. There are many ways to define youth, depending on the context. Additionally, leisure time is as a term still so new-found that it has not established itself a certain position.

That is why libraries should make their own definition of policy about how they define the target group of their young adults departments and their status as a place for spending one's leisure time. Libraries are open for everyone and whoever can enter there as they are. Also libraries already provide different kinds of services, but it seems like they do not always reach their target or the young adults have other reasons for not coming to the library.

A survey was made relating to this study, and it got 133 responses from around the Turku area. According to the answers, the general idea of the libraries and the collections is positive. However, the youth has lots of different kinds of reasons, which decrease their library use. The reasons affecting most the library use included lacks in collections, the difficulty to find interesting material, lack of time, and unawareness of the services that libraries provide. Also some of the respondents do not consider the libraries to be comfortable places to spend their leisure time. Additionally, the youth use the library quite traditionally to borrow material and to study there. This gives the conclusion that most of the people do not even know what else library has to offer.

The libraries could invest in the ways that the material is put up, in the cosiness of the departments, and in the marketing of the libraries and their services. Also cooperation with both the groups and the individuals (cooperation with the schools, gravitating on the department) could help the youth to find themselves suitable material and interesting services.

KEYWORDS:

library use, libraries, children's libraries, young adults, youth, leisure time

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 NUORET JA VAPAA-AIKA	7
2.1 Nuoruus	7
2.2 Vapaa-aika	8
3 NUORTEN KIRJASTONKÄYTTÖ	10
3.1 Nuoret kirjaston asiakkaina	10
3.2 Aineisto	11
3.3 Tila	12
3.4 Tietokoneet ja pelaaminen	13
4 TUTKIMUSMENETELMÄ	15
5 NUORTEN KIRJASTONKÄYTTÖÖN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT	16
5.1 Vastausten kattavuus	16
5.2 Vastaajien kirjastonkäyttö	17
5.3 Kirjaston tarjoamien palveluiden tunnettuus	19
5.4 Kokoelman kattavuus	21
5.5 Kirjastonkäyttöä vähentävät tekijät	23
5.6 Vastaajien yleiskuva kirjastosta	25
5.7 Vastaajien kirjastonkäytön muuttuminen	26
5.7.1 Kirjaston tärkeys	30
5.7.2 Kirjastokäyntien määrän muuttuminen	33
5.7.3 Kirjastonkäyttöä vähentävien tekijöiden vertailua muihin kysymyksiin	34
6 POHDINTA	39
6.1 Luotettavuuden arviointi	39
6.2 Kyselyn vastausten pohdinta	40
LÄHTEET	44

LIITTEET

Liite 1. Kysely, internetversio.

Liite 2. Kysely, paperiversio.

TAULUKOT

Taulukko 1. Vastaajien ikäjakauma.	16
Taulukko 2. Vastaajien opiskelutilanne.	17
Taulukko 3. Kirjastonkäytön määrä.	18
Taulukko 4. Vastaajien yleisimmät kirjastonkäyttötavat.	19
Taulukko 5. Kirjaston palveluiden tunnettuus ja kiinnostus niiden käyttämiseen (133 vastaajasta).	20
Taulukko 6. Toivotuimmat tiedonsaantikanavat.	21
Taulukko 7. Aineistolajit, joita vastaajat toivoivat lisää kirjastojen kokoelmiin.	22
Taulukko 8. Aineistossa olevien puutteiden vaikutus kirjastossa käymiseen.	23
Taulukko 9. Vastaajien kirjastonkäyttöä vähentävät tekijät.	24
Taulukko 10. Vastaajien kokemus kirjastossa saadun palvelun ystävällisyydestä.	25
Taulukko 11. Itsensä tervetulleeksi kokemisen määrä kirjastossa.	26
Taulukko 12. Nuorten tarpeiden huomioimisen määrä kirjastossa.	26
Taulukko 13. Kirjaston tärkeys.	27
Taulukko 14. Ääneen lukemisen määrä vastaajien lapsuudessa.	27
Taulukko 15. Vastaajien lukemisen määrä heidän opittuaan itse lukemaan.	28
Taulukko 16. Vastaajien kirjastossa käymisen määrä lapsena vanhempien kanssa.	29
Taulukko 17. Vastaajien kirjastossa käymisen määrä hieman vanhempana (noin alakouluikäisenä), yksin tai kavereiden kanssa.	29
Taulukko 18. Kirjaston tärkeys suhteessa ääneen lukemisen määrään.	31
Taulukko 19. Kirjaston tärkeys suhteessa vanhempien kanssa kirjastossa käymisen määrään.	32
Taulukko 20. Kirjaston tärkeys suhteessa aiempaan kirjastossa käymisen määrään.	33
Taulukko 21. Vanhempien kanssa kirjastossa käymisen suhde myöhempään (noin alakouluikäisen) kirjastonkäyttöön.	34
Taulukko 22. Kirjastonkäyttöä vähentävien tekijöiden suhde kirjastossa käymisen määrään lapsena vanhempien kanssa.	35
Taulukko 23. Kirjastonkäyttöä vähentävien tekijöiden suhde kirjastossa käymisen määrään noin alakouluikäisenä yksin tai kavereiden kanssa.	36
Taulukko 24. Kirjastonkäyttöä vähentävien tekijöiden suhde vastaajien lukemisen määrään heidän opittuaan itse lukemaan.	37
Taulukko 25. Kirjastonkäyttöä vähentävien tekijöiden suhde siihen, miten hyvin vastaajat kokevat kirjaston huomioivan nuorten tarpeet.	38

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan nuoria sekä heidän vapaa-ajanviettopaikojaan. Työ jakautuu kahteen osaan. Näistä ensimmäisessä määritellään ensin yleisellä tasolla termejä nuori ja vapaa-aika, minkä jälkeen käsitellään nuoria kirjaston käyttäjinä. Tämä osa pohjautuu lähde- ja teoriakirjallisuuteen.

Toisessa, käytännön osassa käsitellään tutkimusmenetelmää sekä tutkimuksen tuloksia. Tutkimus nuorten kirjastonkäytöstä toteutettiin kyselynä, jota jaettiin toukokuussa 2012 ensisijaisesti Turun kouluille.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on löytää niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat nuorten kirjastonkäyttöön negatiivisesti. Painopisteenä ovat etenkin ne tekijät, joihin kirjasto voi vaikuttaa. Tutkimuskysymyksenä onkin, mitkä tekijät vähentävät nuorten kirjastonkäyttöä.

Tavoitteena on, että kirjastot voivat tämän opinnäytetyön avulla paikantaa ja minimoida kirjastonkäyttöä vähentäviä tekijöitä. Kaikkiin tekijöihin ei voida vaikuttaa, mutta jos voidaan, on pohdinnoissa pyritty avaamaan myös sitä, miten.

Vaikka tällä opinnäytetyöllä ei ole virallista toimeksiantajaa, on se lähtenyt liikkeelle Turun pääkirjaston nuortenosaston henkilökunnan kanssa käydyistä keskusteluista tällaisen tutkimuksen mielekkyydestä. Lisäksi useissa etenkin pienemmissä kirjastoissa on nähtävissä nuorten aineiston jäävän vähemmälle huomiolle. Onkin aiheellista tutkia, missä määrin tämä vaikuttaa nuorten kirjastossa viihtymiseen.

Kirjastoa käsitellään tässä opinnäytetyössä nimenomaan vapaa-ajanviettopaikkana. Siihen ei siis oteta kantaa, koetaanko kirjastossa vietetty aika vähemmän vapaana, jos asiakas esimerkiksi työskentelee tai opiskelee siellä.

2 NUORET JA VAPAA-AIKA

Nuoret ovat jääneet sivurooliin kirjastoissa. Esimerkiksi kirjastojen omat osastot nuorille on melko uusi ilmiö. Kirjastoissa on kuitenkin havahduttu nuorten palveluiden tarpeeseen, joten kymmenen vuotta sitten, vuonna 2003, perustettiin Suomen ensimmäinen erillinen nuortenosasto nimeltä Pointti Sellon kirjastoon Espooseen (Jäppinen 2007, 21. 22). Tämän jälkeen nuortenosastoja on perustettu muihinkin kirjastoihin, kuten Turun pääkirjastoon vuonna 2007 (Lundén 2013).

Jäppinen (2007) sanookin suoraan nuorten olleen aiemmin jopa ei-toivottuja asiakkaita (Jäppinen 2007, 21). Kuitenkin he ovat oma asiakasryhmänsä lapsi- ja aikuisasiakkaiden välissä. Siksi heille on tärkeää tarjota sellaista aineistoa ja sellaisia tapahtumia, jotka kiinnostavat nuoria. Toki jokainen nuori on omanlaisensa, aivan kuten jokainen aikuinenkin (Jäppinen 2007, 30). Siksi on myös aiheellista tutkia, millaisia palveluita nuoret sekä ryhmänä että yksilöinä toivovat kirjastolta ja miten kirjastot voivat näihin toiveisiin vastata. Kuten Marjamäki (2012) korostaa, on nuorten vapaa-aikaan ja kulttuuriin tärkeää perehtyä, jotta tälle ryhmälle voitaisiin tarjota sopivaa, oikeanlaista ja **vetävää** palvelua (Marjamäki 2012).

Seuraavaksi tässä luvussa määritellään käsitteitä nuori ja vapaa-aika. Molempia käsitellään enimmäkseen yleisellä tasolla, ja kirjastoympäristöön termit liitetään myöhemmin luvussa 3.

2.1 Nuoruus

Nuoruus on vaihe lapsuuden ja aikuisuuden välissä. Tämän tarkempaa määritelmää on vaikea löytää tai sopia, sillä nuoruuden käsite vaihtelee eri aiheyydestä riippuen. Esimerkiksi Suomen lainsäädäntö antaa käsitteelle kaksi eri määritelmää: lastensuojelulain (417/2007) mukaan nuori on 18. 20-vuotias, kun

taas nuorisolain (72/2006) mukaisesti nuoria ovat kaikki alle 29-vuotiaat (lastensuojelulaki 417/2007 6 §; nuorisolaki 72/2006 2 §).

Nuorisotutkimuksen yhteydessä sen sijaan puhutaan vain löyhästi nuorista määrittelemättä sen tarkemmin, keitä tällä viittauksella oikeastaan tarkoitetaan. Nuoriin liittyvissä tutkimuksissa kohderyhmänä on tutkimuksesta riippuen eri-ikäisiä peruskoululaisista korkeakouluopiskelijoihin. (Nuorisotutkimusseura, 2013.) Tilastokeskus viittaa nuorista puhuessaan 15. 24-vuotiaisiin (Tilastokeskus, 2013).

Nuorten palveluista esimerkiksi Mannerheimin lastensuojeluliiton Nuortennetti on selkeästi suunnattu 12. 18-vuotiaille nuorille (MLL:n Nuortennetti, 2013), ja toisaalta taas Pulmakulma eli Helsingin seutukunnan nuorten kysymys & vastaus -palsta on 12. 25-vuotiaille (Helsingin seutukunnan nuorisotiedotus, 2013). Suomen nuorisoyhteistyö . Allianssi ry, valtakunnallinen nuorisotyön palvelu- ja vaikuttajajärjestö, pitää nuorten yläikärajana nuorisolain mukaista 29 vuotta ja alikärajana 16 vuotta oppivelvollisuuden päättymisen mukaisesti (Suomen nuorisoyhteistyö . Allianssi ry 2010, 7). Turun kaupungin nuorille tarkoitettu tiedotus- ja neuvontapiste NuortenTurku on tarkoitettu kaikille alle 29-vuotiaille nuorille (Turun kaupunki, 2013).

Vaikka ikä ei olekaan ainut tapa määritellä nuoruutta, on se otettu tässä opinnäytetyössä ainoaksi määritteleväksi tekijäksi. Opinnäytetyöhön liittyvä kysely pohjautuu Turun pääkirjaston nuorten osastoon, Stooriin, ja on toteutettu Turussa, joten tässä opinnäytetyössä nuorina pidetään kaikkia 13. 19-vuotiaita Stoorin viitteellisen ikähaarukan mukaisesti.

2.2 Vapaa-aika

Kuten nuoruus, myös vapaa-aika on käsitteenä moniselitteinen. Se voi olla jostain tavoiteltavaa ja iloa tuottavaa, tai toisaalta se voidaan käsittää laiskuudeksi. Vapaa-ajan käsite on Liikkasen (2009) mukaan myös vielä sen verran nuori, ettei se ole täysin kyennyt irtautumaan työn käsitteestä. Vapaa-aika koetaan siis

usein ajaksi, joka jää jäljelle työn jälkeen ja jonka tarkoituksena on virkistyminen työtä varten. (Liikkanen 2009, 7.)

Toisaalta Pääkkönen ja Hanifi (2011) määrittelevät vapaa-ajan ajaksi, joka jää yli nukkumisen, ruokailemisen, työn (sekä ansio- että kotityön) ja opiskelun jälkeen (Pääkkönen & Hanifi 2011, 20). Näin laskettuna jokaisella suomalaisella oli päivittäin keskimäärin 6 tuntia 40 minuuttia vapaa-aikaa vuosina 2009. 2010 (Pääkkönen & Hanifi 2011, 34).

Vapaa-ajan voi jakaa kahteen eri ryhmään: tavoitteelliseen harrastamiseen (esimerkiksi kilpaurheilu) ja rentoon omaan aikaan, jolloin voi tehdä, mitä haluaa tai olla tekemättä mitään. Nuorille vapaa-aika yleensä tarkoittaa juurikin tätä vapautta, itse valittua tekemistä ja seuraa. Tällaisen yksin ja kavereiden kanssa oleskelun nuoret usein kokevat omimmaksi ajakseen. (Kestilä ym. 2011, 143; Laine, S. ym. 2011, 19; Määttä & Tolonen 2011, 5.) Nuorelle vapaa-aika saattaa jopa alkaa muistuttaa työtä, jos hän harrastaa jotain aktiivisesti (Helve 2009, 250). Aaltonen ym. (2011) kyseenalaistavatkin, tarvitseeko vapaa-ajan tekemisen tarkoittaa nimenomaan tavoitteellista toimintaa vai riittääkö pelkkä oleskeleminen. (Aaltonen ym. 2011, 43.)

Sulkusen (2004) mukaan nuorilla on aiempia sukupolvia enemmän mahdollisuuksia valita itse harrastuksensa ja tapansa viettää vapaa-aikaansa (Sulkunen, 2004, 202). Tutkimusten mukaan sitä myös arvostetaan kaikissa ikäryhmissä yhä enemmän. Siinä missä työn merkitys identiteetin rakentajana on vähentynyt, on vapaa-ajan merkitys lisääntynyt. (Liikkanen 2005, 11. 13; Määttä & Tolonen 2011, 5.) Vapaa-aikaan liittyy omaehtoista ja ohjattua tekemistä, oleilua, hauskanpitoa sekä ystäviä (Kestilä ym. 2011, 129). Nämä kaikki rakentavat identiteettiä, jonka muodostaminen on etenkin nuorille tärkeää. Tähän he tarvitsevat myös sopivaa ympäristöä.

Alameri-Sajaman (2007a) mukaan nuoret toivovat vapaa-ajanviettopaikakseen jonkin puolueettoman, tasa-arvoisen ja siten myös turvallisen paikan. Tähän kirjaston nuortenosasto on omiaan, sillä siellä kaikilla on lupa olla oma itsensä. (Alameri-Sajama 2007a, 14.)

3 NUORTEN KIRJASTONKÄYTTÖ

3.1 Nuoret kirjaston asiakkaina

Kestilän ym. (2011) mukaan kulutusyhteiskunta aiheuttaa eriarvoisuutta, koska kaikilla ei ole samanlaisia taloudellisia mahdollisuuksia ostaa tavaroita ja palveluita. Kirjasto poikkeaa monista vapaa-ajanviettopaikoista siten, että sen käyttäminen on ilmaista. Siten kirjasto on kaikille avoin taloudellisista tai muista taustatekijöistä riippumatta. (Kestilä ym. 2011, 136.)

Jäppisen (2007) mukaan nuoret tahtovat paikan, jossa he voivat olla, pelata pelejä, kuunnella musiikkia, tavata ystäviä, käyttää tietokonetta. Kaikkea tätä voi tehdä nykypäivän kirjastossa. Aina kirjaston ei tarvitsisi edustaa vain kirjoja lukevia ihmisiä, sillä kuten Nieminen muistuttaa, onhan siellä muutakin kuin vain kirjoja (Nieminen 2007, 52). Joistain nuorista voi kirjastossa vietetyn ajan vaikutuksesta kasvaa lukevia aikuisia, mutta joistakin ei tule lukijoita koskaan. Jäppinen huomauttaa, ettei sen silti pitäisi tulla nuoren ja kirjaston väliin. (Jäppinen 2007, 22. 23.)

Vaikka nuorilla on oma tapansa käyttää kirjastoa, Jäppinen (2007) korostaa, että nuorta asiakasta pitäisi kohdella ihmisenä, asiakkaana, ei vain teini-ikäisenä, jonka kanssa täytyy jotenkin pystyä pärjäämään. Sekä Jäppisen että Alameri-Sajaman (2007a) mukaan nuoriin tutustuminen myös ennaltaehkäisee häiriötilanteita kirjastoissa ja nuorten syrjäytymistä. (Alameri-Sajama 2007a, 18. 20; Jäppinen 2007, 22. 24.)

Jäppinen (2007) muistuttaa, että nuoret kasvavat ja oppivat. Sellaisetkin nuoret, joille nyt tarvitsee jatkuvasti kerrata kirjaston sääntöjä, voivat muutaman kuu-kauden kuluttua käyttäytyä aivan toisin. (Jäppinen 2007, 31.) Pervalan (2007) mielestä kirjastojen yhteisten sääntöjen pitäisi myös toimia molempiin suuntiin: kun nuoret noudattavat niitä, kuuluu henkilökunnankin antaa nuorten olla asiakkaina sellaisia kuin ovat, ilman jatkuvaa valvontaa. Lisäksi molemminpuolinen kunnioitus vähentää häiriötekijöitä. (Pervalo 2007, 103.)

Nuoret ovat myös aktiivisia internetin käyttäjiä. Tätä voisi Alameri-Sajaman (2007b) mukaan hyödyntää enemmänkin nuortenkirjastotyössä. Esimerkiksi kirjaston sivut voisivat olla niin selkeät, että niiden kautta olisi helppo tehdä aineiston hankintaehdotuksia. Kun ehdotuksen tekeminen ei vaadi kovasti vaivaa, niitä myös tehdään useammin. Näin saadaan samalla parempi kuva siitä, millaista aineistoa nuoret kirjastoonsa kaipaavat. (Alameri-Sajama 2007b, 126. 127.)

3.2 Aineisto

Alameri-Sajama (2007b) tiivistää nuortenosaston kokoelman tavoitteen näin: +Nuortenosastojen aineiston tavoitteena on antaa nuorille mahdollisuus kokea, löytää, etsiä, erehtyä, unelmoida ja saavuttaa päämääriä.+ Kirjaston tulisikin hänen mukaansa tarjota sellainen kokoelma, josta löytyy nuorelle luettavaa sekä hyvinä että pahoina päivinä. (Alameri-Sajama 2007b, 120. 126.)

Alameri-Sajaman (2007b) mukaan nuortenhyllyyn sopivaa kirjallisuutta valitessa pitäisi kiinnittää huomiota kirjan henkilöiden iän sijaan koko päähenkilöön hahmona sekä identiteettikuvauksiin. Lisäksi hänen mielestään hyvä nuorten kokoelma ei sisällä montakaan sellaista teosta, joka olisi painettu ennen käyttäjiensä syntymää. (Alameri-Sajama 2007b, 122. 125.) Jotta voidaan säilyttää nuoren kiinnostus kirjahyllyä kohtaan, täytyy sieltä poistaa armotta vanhat, kuluneet ja lainaamatta jäävät kirjat. Liian täynnä pullottava hylly saattaa vain karkottaa lukemista etsivät pois. (Peltonen 2007, 146.)

Nuorten aineiston laadukkuus täytyy muistaa myös elokuvissa. Vaikka populaarielokuvat ovat usein suosittuja, täytyy muistaa toisten nuorten kaipaavan myös älyllisempää, syvällisempää ja kriittisempää valikoimaa. Nuoria ja heidän elokuvamakuun ei tule aliarvioida. Leppisen (2007) mielestä elokuvien pitäisi olla tärkeä osa nuortenosastoa ja sen kokoelmaa. Koska elokuvia ilmestyy valtavasti, kirjaston tehtävä on poimia sieltä aiheen ja laadun puolesta parhaat yksilöt tarjolle hyllyyn. (Leppinen 2007, 114. 117.)

3.3 Tila

Kirjastoon nuoria houkuttelee enemmän selkeä, oma tila kuin lastenosastosta eristetty yksittäinen hylly. Jos nuortenhylly on osa lastenosastoa minikokoisine huonekaluineen, ei Niemisen (2007) mielestä ole mikään ihme, että nuoret eivät joko viihdy kirjastossa tai valtaavat istumapaikkansa muilta osastoilta. (Jäppinen 2007, 21; Nieminen 2007, 49.)

Nuorten omalta alueelta ei sinänsä vaadita paljon: tila voi tuntua viihtyisältä yksinkertaisesti hyvän istumapaikan ansiosta (Kiilakoski ym. 2011, 60). Alameri-Sajama (2007a) muistuttaa, että viihtyisyyden lisäksi alueen täytyy kuitenkin olla toimiva. Esimerkiksi sohvasta tai muusta kalustuksesta huolimatta tilassa täytyy pystyä helposti liikkumaan. (Alameri-Sajama 2007a, 16.)

Nuoret kaipaavat tiloja, joilla ei ole liian tarkkaan rajattua käyttötarkoitusta. Kun kirjaston nuortenosastolla voi sekä olla, osallistua tapahtumiin, pelata ja opiskella, koetaan tila monipuoliseksi ja muunneltavaksi, siis mukavaksi käyttää. Monipuolinen tila mahdollistaa myös erilaisten ihmisten kohtaamisen. (Kiilakoski ym. 2011, 60. 61.) Nuorille on tärkeää, että on paikka, missä he voivat kohdata sekä kavereitaan että aikuisia (Nieminen 2007, 50).

Nuoret alkavat kokea tietyn tilan omakseen, kun siihen kietoutuu omia kokemuksia ja muistoja. Paikka ei kuitenkaan saa muotoutua tiettyjen porukoiden omaksi. Tällöin on vaarana, että ryhmän ulkopuoliset kokevat, etteivät ole tervetulleita. Heille voi silloin olla vaikeaa ellei jopa mahdotonta tulla mukaan esimerkiksi järjestettyyn toimintaan. Tällaista klikkiytymistä ei kirjastossa voida suvaita, vaan kirjasto pidetään yhteisenä alueena, jolle kaikki ovat yhtä tervetulleita. (Alameri-Sajama 2007a, 14; Gretschel ym. 2011, 115. 116; Kiilakoski ym. 2011, 63. 64.)

Aikaa ja tilankäyttöä kuitenkin kontrolloidaan usein esimerkiksi rajoittamalla nuorten toimintaa yhteisissä tiloissa. Kiilakoski ym. (2011) pohtivatkin, koetaanko nuoret kenties uhkana, jota tarvitsee kontrolloida tiukoilla rajoilla (Kiilakoski ym. 2011, 63). Myös Gretschel ym. (2011) korostavat eri sukupolvien erilaisia

käsityksiä aikaan liittyvistä rajoituksista. Kun nuoret kuitenkin usein liikkuvat ulkona myös ilta-aikaan, heille voisi olla tarjolla omaehtoisesti käytettäviä harrastustiloja ja -kenttiä. (Gretschel ym. 2001, 111. 113.) Kirjaston esimerkkinä tällaisista omaehtoisista harrastustiloista voitaisiin mainita Leppävaaran aluekirjastossa toimiva musiikkistudio, jossa asiakkaat voivat toteuttaa pienehköjä, mutta omia, musiikkiprojekteja (Kaipainen 2007, 107. 112).

3.4 Tietokoneet ja pelaaminen

Digitaalisia pelejä (joilla tässä tapauksessa tarkoitetaan tietokoneella ja konsolilla pelattavia viihdepelejä, verkkorahapelejä sekä digitaalisia opetuspelejä) pelaa Pelaajabarometrin (2011) mukaan 79 % väestöstä. Hieman yli puolet (56 %) pelaa pelejä ainakin kerran kuussa. (Karvinen & Mäyrä 2011, 20. 22.)

Forstenin (2007) mukaan videopelikulttuuri on vielä nuorta, joten siksi etenkin uudesta helposti kiinnostuvat nuoret pelaavat. Hän myös luettelee kirjastossa pelaamisesta kertovassa tekstissään useita pelaamisen hyötyjä: se kehittää kieli-, kirjoitus- ja lukutaitoa, minkä lisäksi kartanlukutaito, visuaalinen hahmotuskyky ja luovuus kehittyvät. Pelaajilla on parempi reaktionopeus ja suurempi riskinottokyky, ja pelatessa pääsee suunnittelemaan strategisesti. Vastuullisuus kasvattaa empatiaa. Tietotekniikkataitojen lisäksi myös sosiaaliset taidot kehittyvät. (Forsten 2007, 53, 62. 63.)

Pervalta (2007) muistuttaa, ettei nuorten tietokoneiden viihdekäyttöä pitäisi ylenkatsoa, sillä useimmat aikuisetkin käyttävät koneita kirjastossa johonkin muuhun kuin työasioihin. Nuorten tietokoneella istuminen ei siis ole hänen mielestään yhtään sen vähempiarvoista kuin aikuistenkaan. Pervalta kyseenalaistaa, miksi tietokoneen käytön pitäisi olla poikkeus, kun myös kirjoja luetaan ja lainataan paljon nimenomaan niiden viihdearvon takia. (Pervalta 2007, 82.) Esimerkiksi Turun pääkirjastossa lainattiin vuonna 2012 719400 aikuisten tietokirjaa ja 661437 aikuisten kaunokirjaa, joten tietokirjallisuutta lainattiin vain 8,8 % enemmän kuin kaunokirjallisuutta (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2013).

Forstenin (2007) mielestä pelaaminen, pelien ja pelaamismahdollisuuksien tarjoaminen onkin mahdollisuus saada nuoria kirjastoon (Forsten 2007, 67).

4 TUTKIMUSMENETELMÄ

Tutkimus nuorten kirjastonkäytöstä toteutettiin kyselynä, joka lähetettiin sähköpostitse Turun yläkoulujen ja lukioden äidinkielen opettajille sekä Turun ammatillisten oppilaitosten opettajille. Kyselyä ei lähetetty jokaiseen kouluun, vaan näitä valikoitiin niin, että mukaan pyydetyt koulut jakautuivat mahdollisimman tasaisesti ympäri koko Turun aluetta. Lisäksi linkki kyselyyn jaettiin Stoorin blogissa ja Stoorin Facebook-sivulla sekä Turun Tyttöjen talon uutiskirjeessä. Stoorin blogissa ja Facebook-sivulla on esillä nuorten kirjastoon liittyviä tapahtumia, tiedotteita ja muita uutisia. Tyttöjen talon kohderyhmänä ovat 12. 26-vuotiaat turkulaiset tytöt ja naiset. Kyselyn tekemiseen käytettiin Webropol-ohjelmaa.

Tutkimus toteutettiin kyselynä, jotta se tavoittaisi mahdollisimman monia nuoria. Kyselyä markkinoitiin ensisijaisesti kouluille, koska sitä kautta se saavuttaisi parhaiten erilaisia kirjaston käyttäjiä kuten myös ei-käyttäjiä. Kyselyä jaettaessa haluttiin välttää sen liittämistä suoraan kirjastoympäristöön, jotta siihen eivät vastaisi ainoastaan ne nuoret, jotka jo käyttävät kirjastoa. Siksi kyselyä ei ollut tarjolla Turun pääkirjaston nuortenosastolla, vaan se ainoastaan mainittiin Stoorin blogissa ja Facebook-sivulla.

Kyselystä lähetettiin ennakkotietoa opettajille huhtikuussa 2012 sekä itse kysely muutamaa viikkoa myöhemmin. Samaan aikaan se julkaistiin myös Stoorin sivuilla sekä Tyttöjen Talon toukokuun uutiskirjeessä. Kysely oli auki kuukauden ajan toukokuun alusta kesäkuun alkuun samana vuonna. Yhdelle opettajalle lähetettiin kyselystä tulostettava ja monistettava paperiversio, jota hän jakoi oppilailleen. Muut vastasivat nettilinkin kautta.

Vaikka kysely pohjautui Turun pääkirjaston sekä etenkin sen nuorten osaston Stoorin palveluihin, pyrittiin kysymykset muotoilemaan siten, että tuloksia voitaisiin hyödyntää myös muissa kirjastoissa.

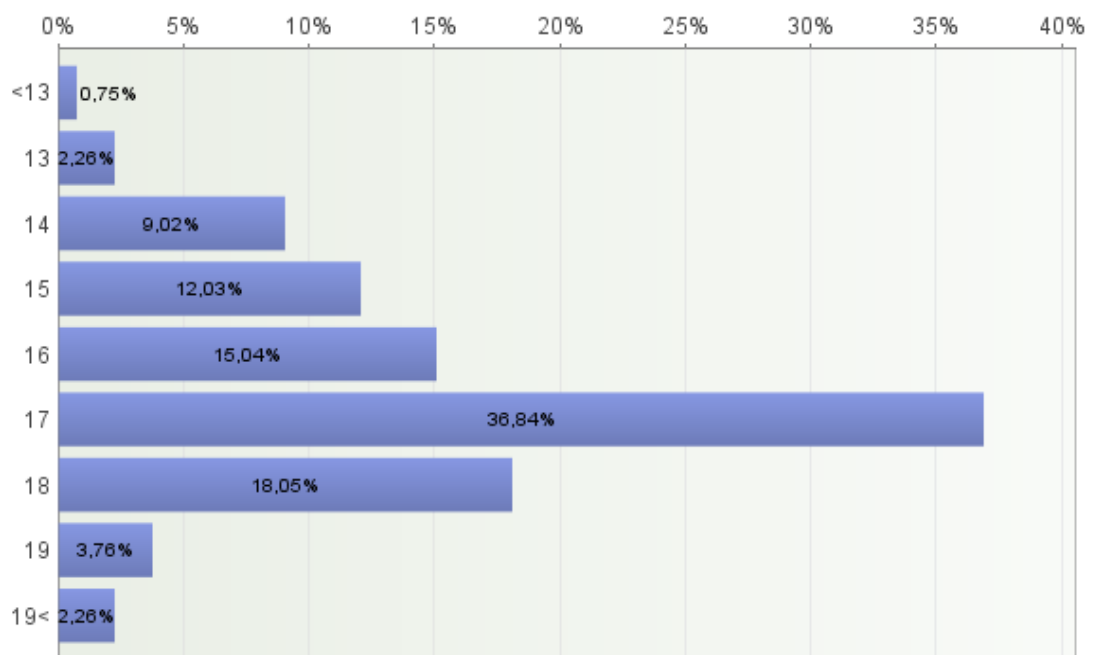
5 NUORTEN KIRJASTONKÄYTTÖÖN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

5.1 Vastausten kattavuus

Kyselyyn tuli yhteensä 140 vastausta, joista 133 oli hyväksytyjä ja 7 hylättyjä. Hylätyissä vastauksissa oli vastattu ainoastaan henkilötietokysymyksiin tai ympyröity useampi kuin yksi vaihtoehto.

70,2 % vastaajista oli naisia ja 29,8 % miehiä. Vastaajista 36,8 % oli 17-vuotiaita, ja lähes kaikki (97 %) kuuluivat ikänsä puolesta tavoiteltuun kohde-ryhmään eli 13. 19-vuotiaisiin (taulukko 1).

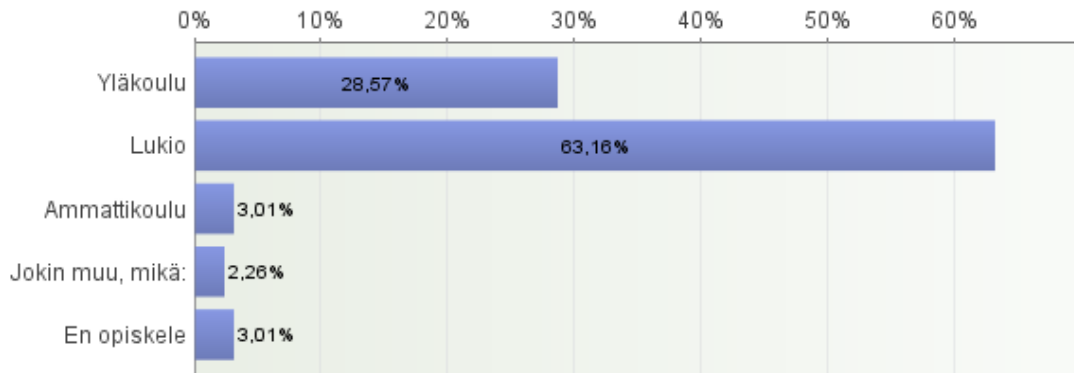
Taulukko 1. Vastaajien ikäjakauma.

Kuten taulukosta 2 ilmenee, suurin osa vastaajista eli 63,2 % oli lukiolaisia, ja noin kolmasosa yläkouluikäisiä. Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelemisen

lisäksi osa vastaajista opiskeli alakoulussa tai ammattikorkeakoulussa. Osa ei opiskellut kyselyyn vastaamisen hetkellä lainkaan.

Taulukko 2. Vastaajien opiskelutilanne.

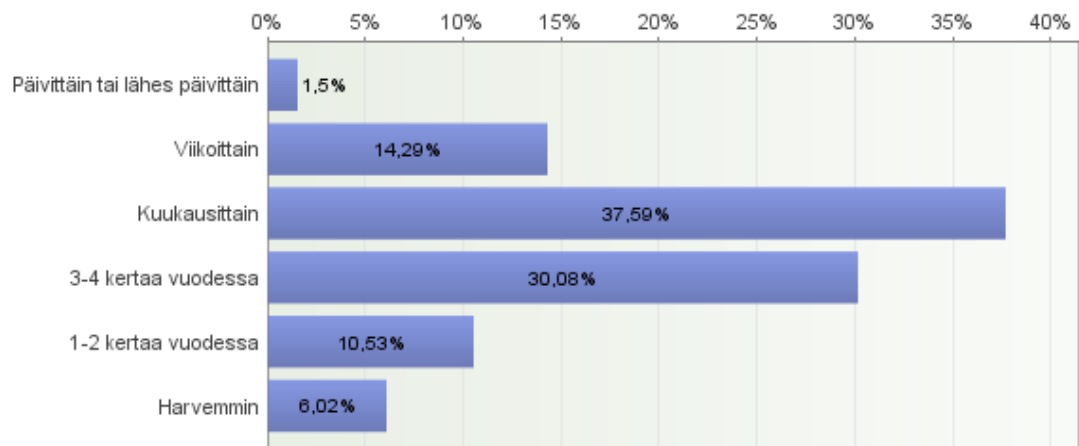

Maantieteellisesti kysely kattoi Turun alueen melko hyvin. Vastaajia oli joka puolelta Turkuja, etenkin eri osista pohjoista ja läntistä Turkuja. Itäisestä osasta Turkuja vastauksia tuli hieman vähemmän. Kyselyyn vastasi myös joitakin muiden paikkakuntien asukkaita, kuten naantalilaisia ja raisiolaisia. Kaikki vastaajat asuivat kuitenkin lähiseudulla.

5.2 Vastaajien kirjastonkäyttö

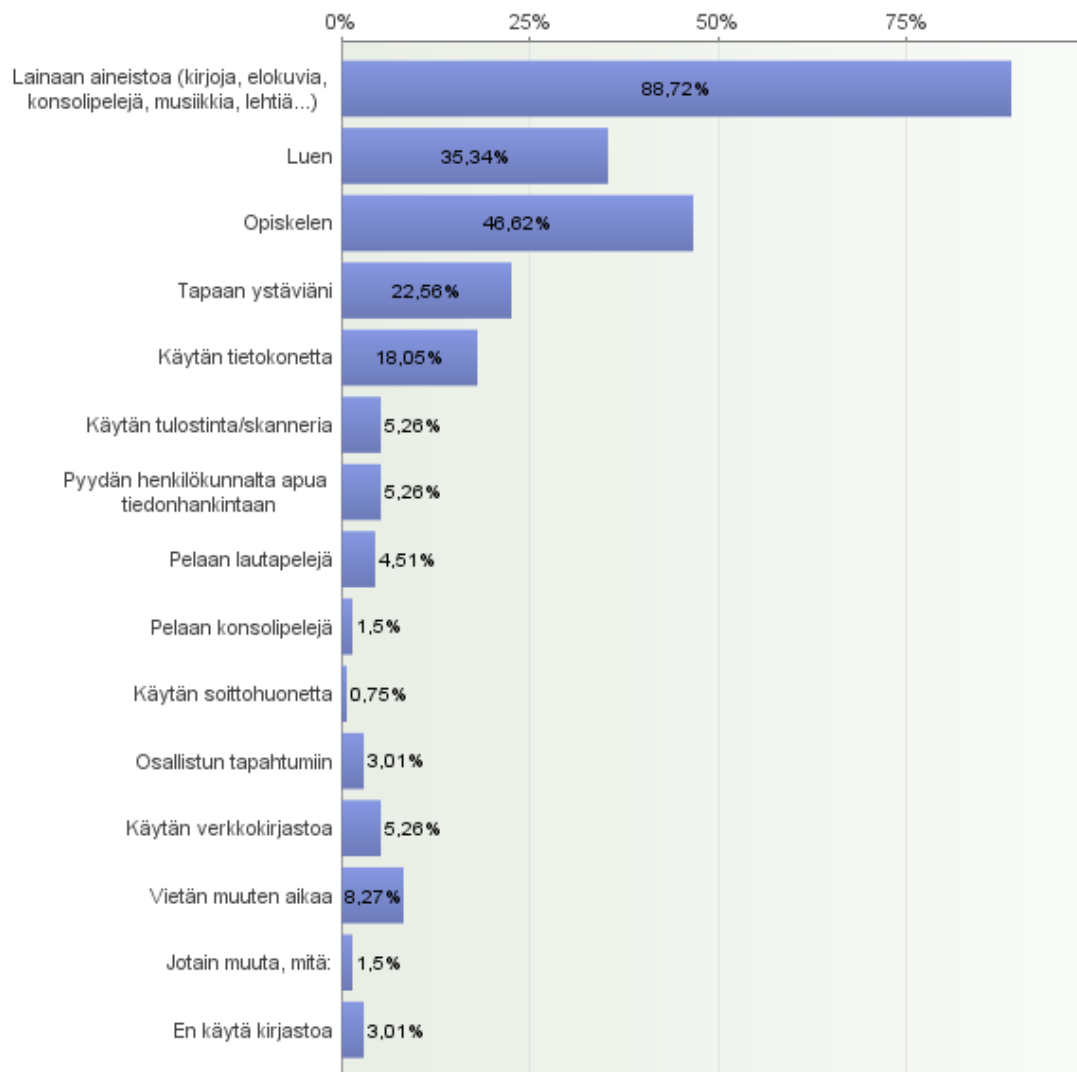
37,6 % kertoi käyttävänsä kirjastoa kuukausittain, ja useammin sitä käytti 15,8 prosenttia vastaajista (taulukko 3). 30,1 % käytti kirjastoa 3. 4 kertaa vuodessa, 16,6 % 1. 2 kertaa vuodessa tai harvemmin. 3 % vastaajista kertoi, ettei käytä kirjastoa lainkaan (taulukko 4).

Taulukko 3. Kirjastonkäytön määrä.

Taulukon 4 mukaisesti selkeästi suosituin kirjaston käyttötapa oli aineiston lainaaminen (88,7 % vastaajista). Muita paljon valittuja vaihtoehtoja olivat opiskelminen (46,6 %), lukeminen (35,3 %), ystävien tapaaminen (22,6 %) sekä tietokoneen käyttäminen (18,1 %). Sen sijaan konsolipelien pelaaminen, soittohuoneen käyttäminen ja tapahtumiin osallistuminen oli vähäistä.

Taulukko 4. Vastaajien yleisimmät kirjastonkäyttötavat.

5.3 Kirjaston tarjoamien palveluiden tunnettuus

Kysymyksessä 8 oli lueteltu erilaisia kirjaston tarjoamia palveluita tai tapahtumia (taulukko 5). Vastaajat valitsivat näistä vaihtoehdoista ne, joista olivat kuulleet aiemmin sekä ne, joita he käyttäisivät tai jo käyttävät. Kaikista parhaiten tiedettyjä kirjaston palveluita olivat sarjakuvakilpailu, Stoorin näyttelyt, lukupiiri ja kirjailijavierailut. Huonoiten vastaajien tiedossa olivat kaamosviikonloppu, pelika-

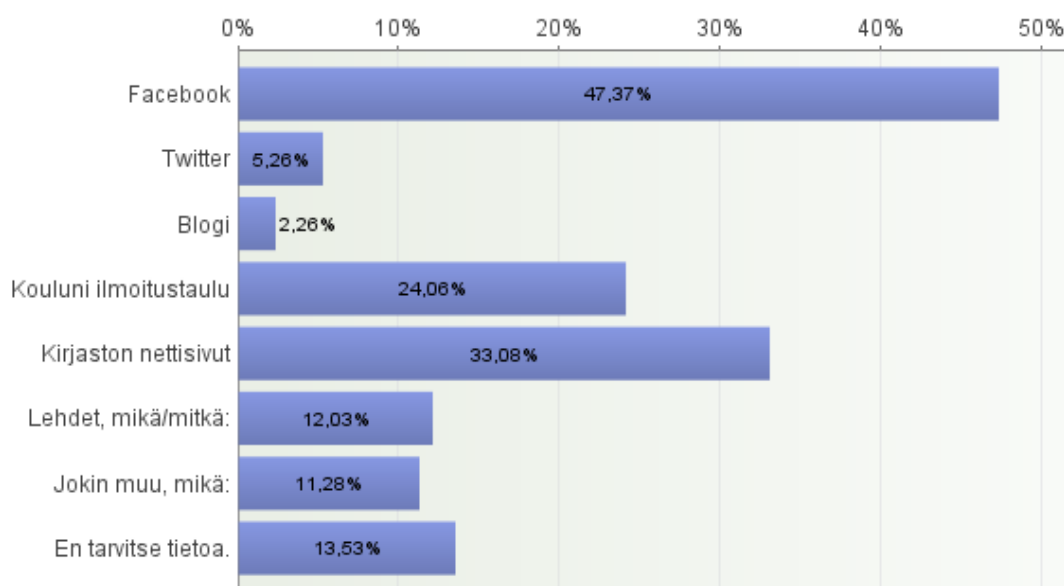
veritoiminta ja Stoorin asiakasraati. Kaikista vähiten vastaajat olivat kiinnostuneita käyttämään Stoorin Facebook-sivuja ja käymään Kaamosviikonlopussa. Myöskään kovin moni vastaajista ei ollut kiinnostunut Stoorin blogista tai sarjakuvatapaamisista.

Taulukko 5. Kirjaston palveluiden tunnettuus ja kiinnostus niiden käyttämiseen (133 vastaajasta).

	Olen kuullut	Käyttäisin/Käytän
Sivullinen Stooreja, Stoorin oma blogi	20	5
Stoorin Facebook-sivut	21	4
Lautapelikerho	31	7
Sarjakuvatapaamiset	26	5
Sarjakuvakilpailu	39	6
Kaamosviikonloppu	13	4
Stoori goes movies	22	13
Konsolipelikerho ja -turnaukset	24	7
Stoorin näyttelyt	37	10
Lukupiiri	42	8
Kirjailijavierailut	44	14
Pelikaverit	13	6
Filosofiatapaamiset	16	9
Stoorin asiakasraati	9	7
Tabloidien (iPad ym.) lainaus	22	12
Parhaat palat -sermi	18	8

Kysymyksessä 9 kysyttiin, mitä kautta vastaajat toivoisivat saavansa tietoa kirjaston tapahtumista (taulukko 6). Tiedonsaantikanavista vastaajien mielestä halutuimpia olivat Facebook (47,4 %), kirjaston nettisivut (33,1 %) ja oman koulun ilmoitustaulut (24,1 %).

Taulukko 6. Toivotuimmat tiedonsaantikanavat.

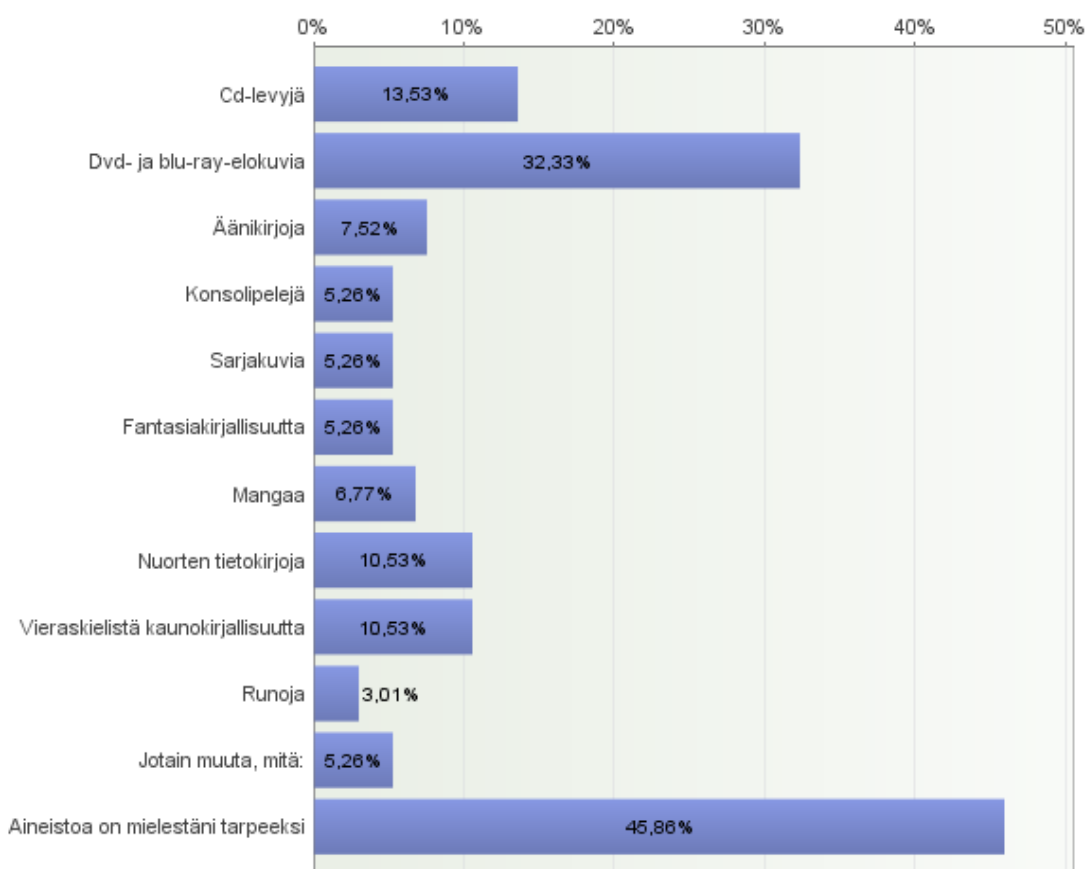

Avoimissa vastauksissa toivottiin myös tiedotusta suoraan omaan sähköpostiin. Vastaajista 13,5 % koki, ettei tarvitse tietoa kirjaston uusista tapahtumista.

5.4 Kokoelman kattavuus

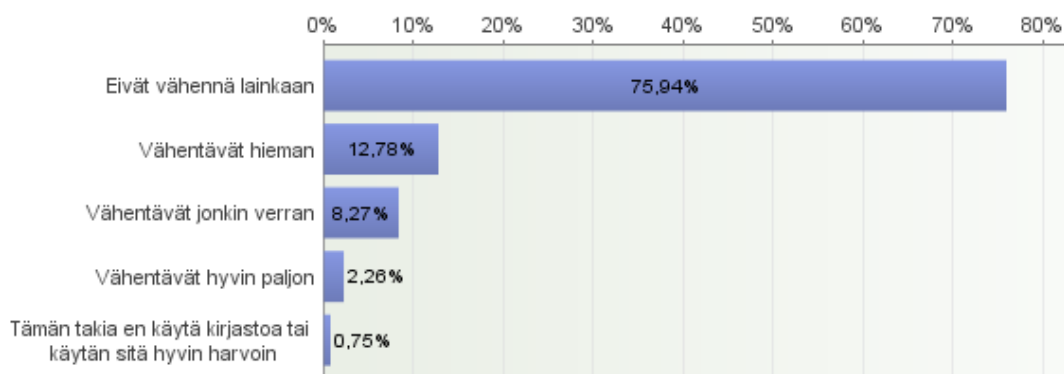
Kuten taulukosta 7 ilmenee, lähes puolet vastaajista (45,9 %) oli tyytyväisiä kirjaston kokoelmaan. Kuitenkin joka toinen kaipasi kokoelmaan jotain enemmän. Kaikista eniten kirjastoihin toivottiin lisää dvd- ja blu-ray -elokuvia, toiseksi eniten cd-levyjä. Myös nuorten tietokirjoja sekä vieraskielistä kaunokirjallisuutta toivottiin.

Taulukko 7. Aineistolajit, joita vastaajat toivoivat lisää kirjastojen kokoelmiin.

75,9 % vastaajista koki, etteivät aineistossa olevat puutteet kuitenkaan vähentäneet heidän kirjastonkäyttöään (taulukko 8). Silti 12,8 % kertoi tämän vaikuttavan heidän kirjastonkäyttöönsä hieman, ja 10,5 % kertoi puutteiden vähentävän heidän kirjastonkäyttöään jonkin verran tai hyvin paljon. Muutama vastaajista kertoi, ettei näiden aineistossa olevien puutteiden takia käytä kirjastoa lainkaan tai käyttää sitä vain hyvin harvoin.

Taulukko 8. Aineistossa olevien puutteiden vaikutus kirjastossa käymiseen.

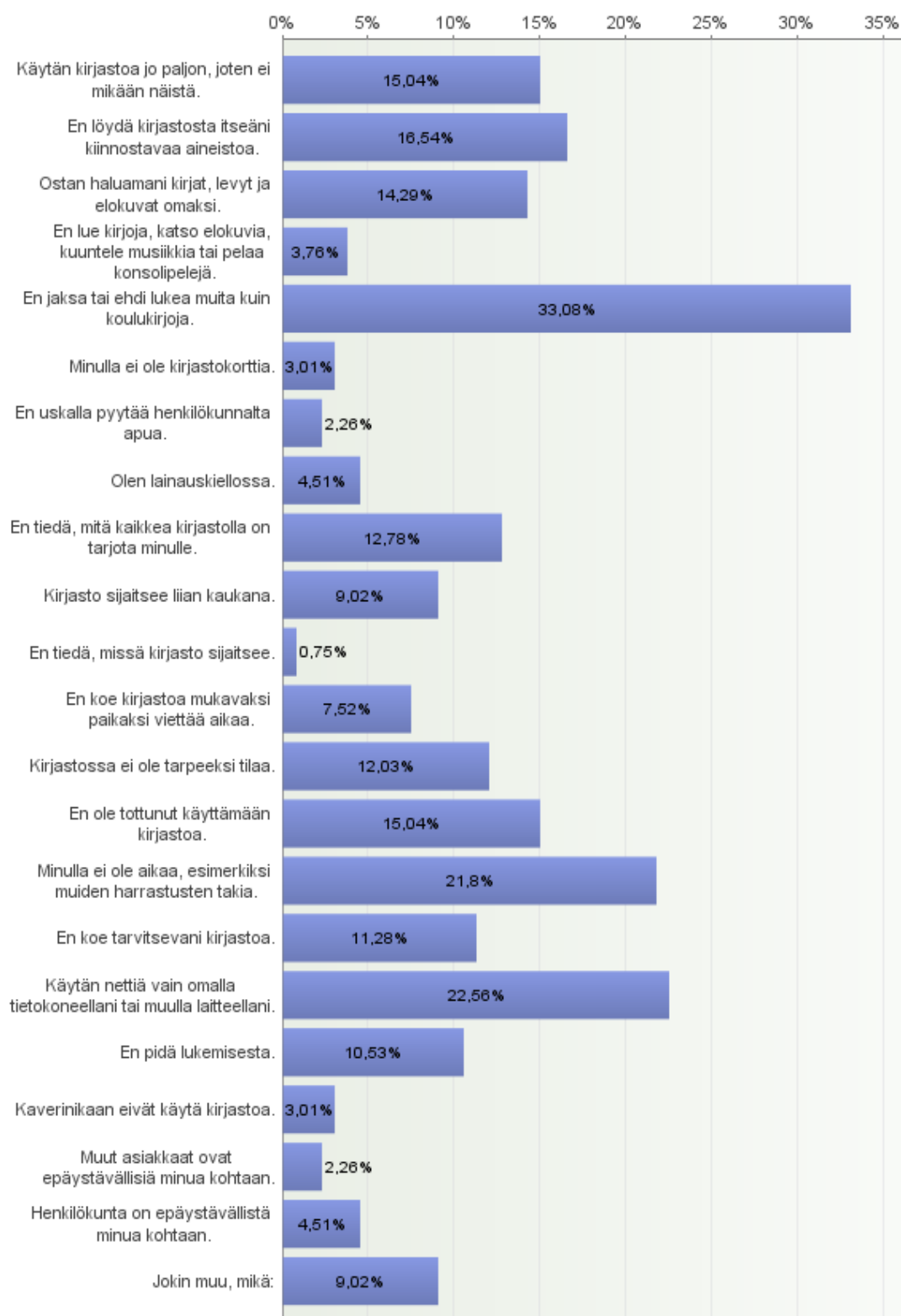

Aineistolajit, joissa olevat puutteet vähensivät vastaajien kirjastonkäyttöä, olivat cd-levyt, dvd- ja blu-ray-elokuvat, äänikirjat, konsolipelit, fantasiakirjallisuus, manga, nuorten tietokirjallisuus sekä vieraskielinen kaunokirjallisuus.

5.5 Kirjastonkäyttöä vähentävät tekijät

Kysymyksessä 13 kysyttiin tekijöitä, jotka vähentävät vastaajien kirjastonkäyttöä (taulukko 9). Kaikista eniten vastaajiin vaikutti ajanpuute, sillä heillä ei ole aikaa tai he eivät jaksakaan lukea muita kuin koulukirjoja (33,1 %) tai heillä ei ole aikaa käydä kirjastossa esimerkiksi muiden harrastuksen vuoksi (21,8 %). Lisäksi yhtenä isoimmista syistä mainittiin internetin käyttäminen mieluummin omilla laitteilla kuin kirjaston tarjoamilla (22,6 %).

Taulukko 9. Vastaajien kirjastonkäyttöä vähentävät tekijät.

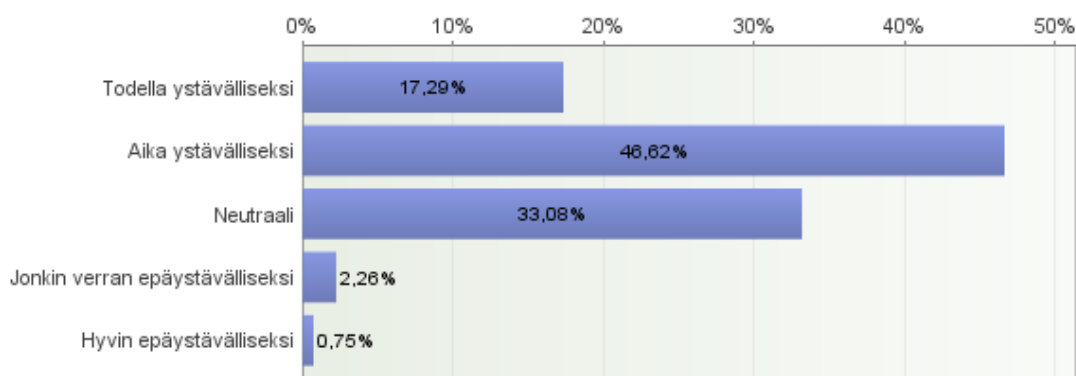
Myös kiinnostavan aineiston löytämisen hankaluus koettiin käyttöä vähentäväksi tekijäksi (16,5 %), samoin kuin kiinnostavan aineiston ostaminen omaksi lainaamisen sijaan (14,3 %). Osa ei kokenut olevansa tottunut kirjaston käyttöön (15 %) tai tietävänsä, mitä kirjastolla on tarjota (12,8 %).

Lisäksi 10,5 % vastaajista kertoi, ettei pidä lukemisesta. 11,3 % vastaajista myös koki, ettei tarvitse kirjastoa, ja 12 % vastaajista kertoi kirjastossa olevan liian vähän tilaa. 15 % kuitenkin käytti kirjastoa jo paljon eikä kokenut minkään kyselyssä esitetyn vaihtoehdon vähentävän omaa kirjastonkäyttöään.

5.6 Vastaajien yleiskuva kirjastosta

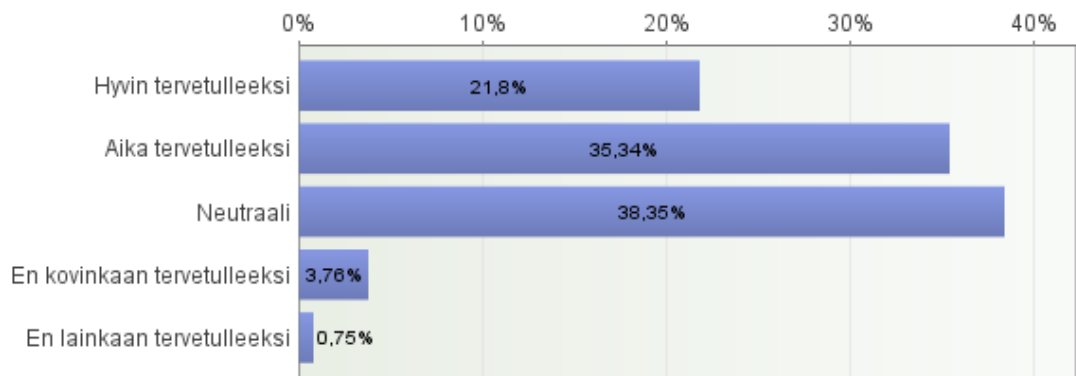
Kysymyksissä 14, 15 ja 16 kysyttiin vastaajien tuntemuksia kirjastossa käymisestä. Taulukoista 10 ja 11 ilmenee, että suurin osa vastaajista sekä tuntee saamansa palvelun ystävälliseksi että oman olonsa tervetulleeksi kirjastossa. 63,9 % kokee saamansa palvelun todella ystävälliseksi tai aika ystävälliseksi, 33,1 % vastasi kokemuksensa olevan neutraali (taulukko 10).

Taulukko 10. Vastaajien kokemus kirjastossa saadun palvelun ystävällisyydestä.

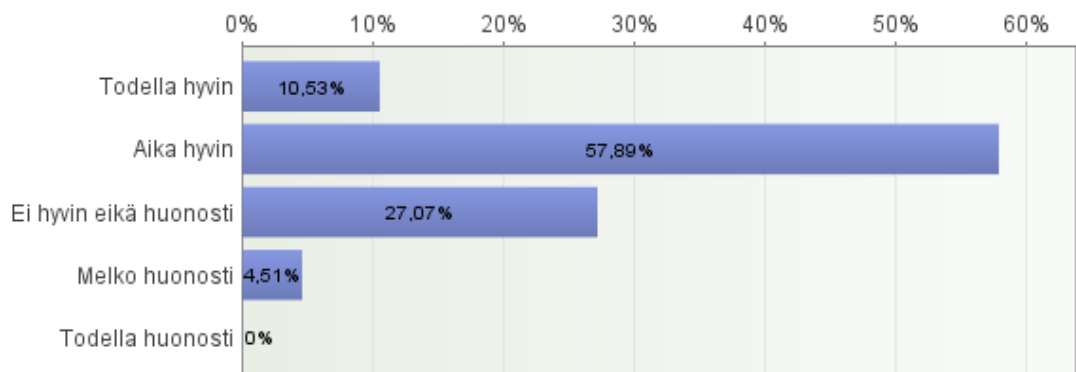
57,1 % vastaajista kokee olonsa joko hyvin tervetulleeksi tai aika tervetulleeksi kirjastossa, ja 38,4 % kokee olonsa neutraaliksi (taulukko 11).

Taulukko 11. Itsensä tervetulleeksi kokemisen määrä kirjastossa.

Vastaajien mielestä myös nuorten tarpeet huomioidaan hyvin kirjastoissa, sillä 68,4 % vastaajista koki, että ne huomioidaan joko todella hyvin tai aika hyvin (taulukko 12). Vain 4,5 % vastaajista koki, että tarpeet huomioitaisiin huonosti.

Taulukko 12. Nuorten tarpeiden huomioimisen määrä kirjastossa.

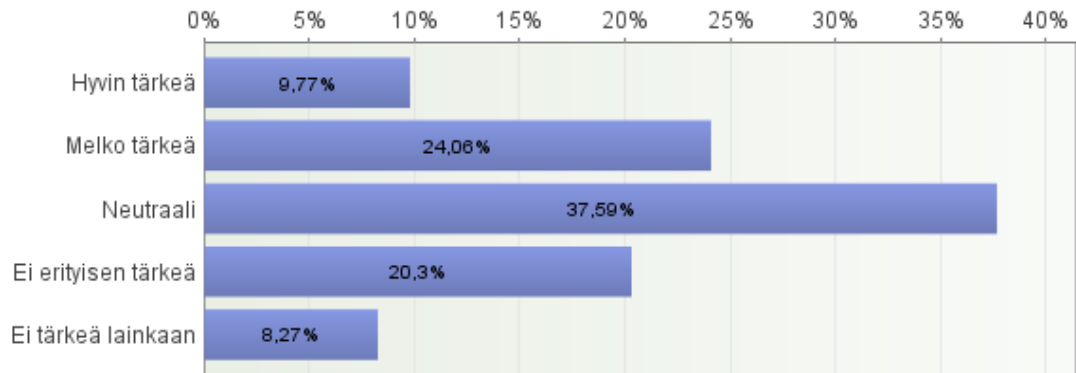

5.7 Vastaajien kirjastonkäytön muuttuminen

Kysymyksissä 17. 22 pyydettiin vastaajia arvioimaan sekä tämän hetken että aiempien vuosien kirjastonkäyttöään. Kysyttäessä kirjaston tärkeydestä (taulukko 13), hieman reilu kolmannes (37,6 %) vastasi kirjaston aseman omassa elä-

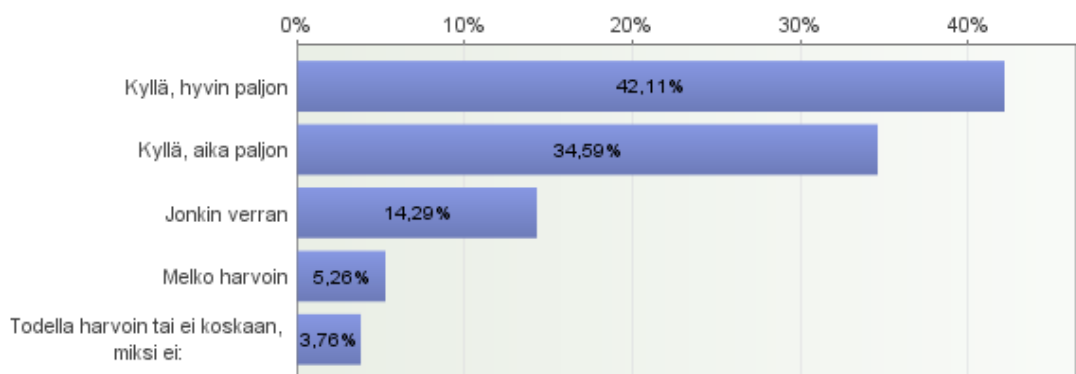
mässään olevan melko neutraali. Niin ikään noin kolmannekselle kirjasto oli melko tai hyvin tärkeä, ja kolmannekselle ei erityisen tai ei lainkaan tärkeä.

Taulukko 13. Kirjaston tärkeys.

Taulukosta 14 ilmenee, miten paljon vastaajille luettiin lapsena ääneen heidän oman kokemuksensa mukaan. 76,7 % vastaajista arvioi, että heille luettiin hyvin paljon tai aika paljon. 14,3 % vastasi, että heille luettiin jonkin verran, 5,3 prosentille luettiin melko harvoin. 3,8 % vastasi, että heille luettiin todella harvoin tai ei koskaan.

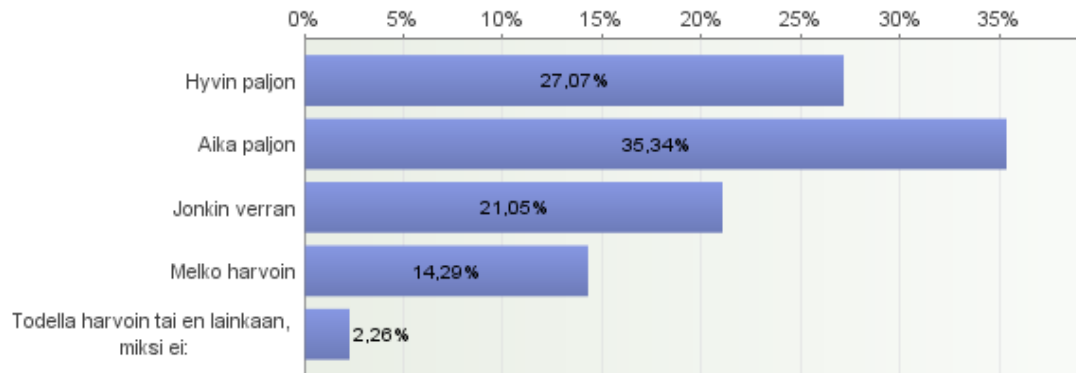
Taulukko 14. Ääneen lukemisen määrä vastaajien lapsuudessa.

Taulukosta 15 nähdään, miten paljon vastaajat lukivat opittuaan itse lukemaan. 62,4 % vastaajista luki hyvin paljon tai aika paljon. 21 % luki jonkin verran. Sen

sijaan 14,3 % vastasi lukeneensa melko harvoin, ja 2,3 % luki todella harvoin tai ei koskaan.

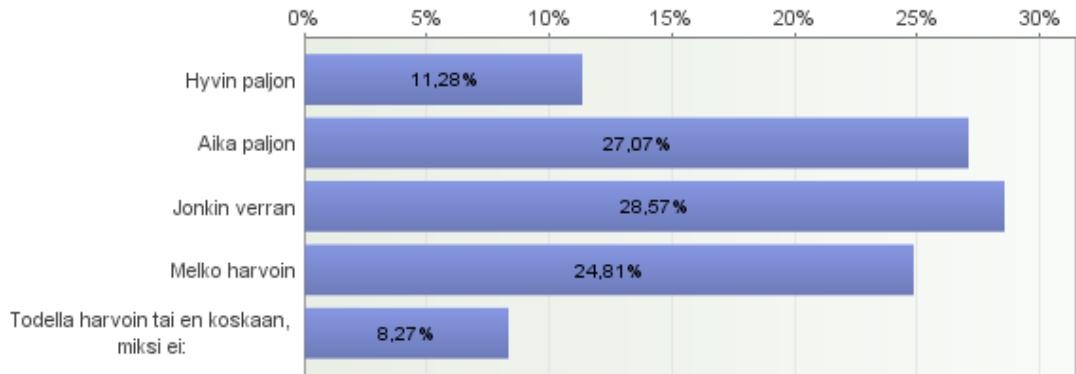
Taulukko 15. Vastaajien lukemisen määrä heidän opittuaan itse lukemaan.

Kysymyksissä 20 ja 21 (taulukot 16 ja 17) kysyttiin vastaajien kirjastossa käymisestä, sekä nuorempana vanhempien kanssa että hieman myöhemmin yksin tai kavereiden kanssa.

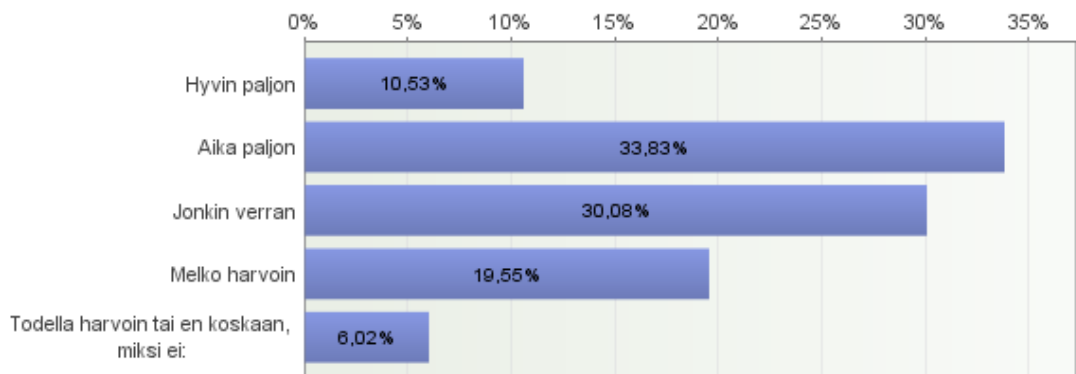
38,4 % vastaajista kertoi käyneensä lapsena vanhempiensa kanssa kirjastossa hyvin paljon tai aika paljon. 28,6 % kertoi käyneensä jonkin verran, 24,8 % melko harvoin. Vastaajista 8,3 % kertoi käyneensä kirjastossa todella harvoin tai ei koskaan, mihin osa mainitsi syyksi sen, etteivät vanhemmat käyttäneet kirjastoa tai että kirjat ostettiin omaksi.

Taulukko 16. Vastaajien kirjastossa käymisen määrä lapsena vanhempien kanssa.

Taulukosta 17 ilmenee, että lähes puolet (44,4 %) vastaajista kävi myös hieman vanhempana kirjastossa, joko hyvin paljon tai aika paljon. 30 % kävi jonkin verran, 19,6 % melko harvoin. 6 % vastaajista arvioi käyneensä kirjastossa todella harvoin tai ei koskaan. Tähän osa vastaajista mainitsi syyksi ulkomailla asuminen tai kiinnostuksen puutteen.

Taulukko 17. Vastaajien kirjastossa käymisen määrä hieman vanhempana (noin alakouluikäisenä), yksin tai kavereiden kanssa.

Kysymyksessä 22 vastaajia pyydettiin arvioimaan, käyvätkö he kirjastossa enemmän, vähemmän vai suunnilleen saman verran kuin alakouluikäisenä tai sitä nuorempana. 36,8 % arvioi käyvänsä kirjastossa suunnilleen saman verran.

19 % kertoi käyvänsä enemmän kuin ennen. Mainittuja syitä tälle olivat muun muassa sijainti (esimerkiksi koulun käyminen lähempänä kirjastoa kuin ennen), muuttuneet tarpeet (esimerkiksi koulun vaatimukset, rauhallisen opiskelutilan tarve) sekä kasvanut kiinnostus kirjoja tai elokuvia kohtaan.

44,4 % vastasi käyttävänsä kirjastoa vähemmän kuin ennen. Moni kertoi tämän johtuvan ajanpuutteesta. Myös sijainti sekä kiinnostuksen tai tarpeen puuttuminen mainittiin monesti. Jotkut myös kertoivat vihaavansa lukemista tai omistavansa kirjoja niin paljon, etteivät tarvitse kirjastoa. Myös autojen pysäköintipaikkojen maksullisuus mainittiin vastauksissa.

5.7.1 Kirjaston tärkeys

Kysymysten 17. 21 vastauksia analysoitiin myös tarkemmin. Kirjaston kokemisesta tärkeäksi (kysymys 17, taulukko 13) verrattiin kysymyksiin siitä, miten paljon vastaajille luettiin ääneen heidän ollessaan lapsia, miten paljon vastaajat kävivät vanhempiansa kanssa kirjastossa sekä miten paljon vastaajat kävivät myöhemmin itse kirjastossa, yksin tai kavereidensa kanssa.

Tarkasteltaessa lähemmin kirjaston tärkeyden suhdetta siihen, miten usein vastaajille oli luettu lapsena ääneen (katso taulukko 18), nähdään, että niille, joille luettiin harvemmin ääneen, kirjastolla ei ollut yhtä suurta merkitystä kuin niille, joille luettiin hyvin paljon tai aika paljon.

Niistä vastaajista, joille luettiin ääneen jonkin verran tai harvemmin, yksikään ei kokenut kirjastoa hyvin tärkeäksi. Niistä, joille luettiin jonkin verran ääneen, 42,2 prosentille kirjasto ei ollut erityisen tärkeä tai se ei ollut tärkeä lainkaan. Myös niistä, joille luettiin melko harvoin, 42,9 % ei kokenut kirjastoa erityisen tärkeänä. Kuitenkaan kukaan heistä ei vastannut, ettei se olisi lainkaan tärkeä.

Niistä, joille luettiin ääneen todella harvoin tai ei koskaan, 60 % koki kirjaston neutraalina ja 40 %:lle se ei ollut tärkeä lainkaan.

Taulukko 18. Kirjaston tärkeys suhteessa ääneen lukemisen määrään.

	Kun olit lapsi, lukivatko vanhempasi tai lukiko joku muu sinulle ääneen?				
	Kyllä, hyvin paljon (N=56)	Kyllä, aika paljon (N=46)	Jonkin verran (N=19)	Melko harvoin (N=7)	Todella harvoin tai ei koskaan (N=5)
Hyvin tärkeä	14,3 %	10,9 %	0 %	0 %	0 %
Melko tärkeä	30,4 %	23,9 %	10,5 %	28,6 %	0 %
Neutraali	35,7 %	34,8 %	47,4 %	28,8 %	60 %
Ei erityisen tärkeä	17,9 %	21,7 %	21,1 %	42,9 %	0 %
Ei tärkeä lainkaan	1,8 %	8,7 %	21,1 %	0 %	40 %

Verrattaessa kirjaston tärkeyttä siihen, miten paljon vastaajat kävivät lapsena vanhempiensa kanssa kirjastossa (katso taulukko 19), nähdään vanhempien esimerkin vaikutus myöhempään kokemukseen kirjastosta.

Suurin osa hyvin paljon vanhempiensa kanssa kirjastossa käyneistä koki kirjaston vähintään neutraaliksi; 40 %:lle se on melko tärkeä, 20 %:lle hyvin tärkeä. Jonkin verran kirjastossa vanhempiensa käyneistä 34,3 % vastasi kirjaston olevan hyvin tai melko tärkeä, kun taas 31,6 % vastasi, ettei se ole erityisen tärkeä tai ettei se ole tärkeä lainkaan.

Melko harvoin kirjastossa vanhempiensa kanssa käyneistä yksikään ei kokenut kirjastoa hyvin tärkeäksi. Vain 15,2 % koki sen melko tärkeäksi, ja 48,5 % koki kirjaston neutraaliksi. 15,2 %:lle melko harvoin käyneistä kirjasto ei ollut lainkaan tärkeä.

Todella harvoin tai ei koskaan käyneistä yksikään ei kokenut kirjastoa melko tärkeäksi. Kuitenkin 18,2 % kertoi sen olevan hyvin tärkeä. 45,5 % todella harvoin vanhempiensa kanssa käyneistä koki kirjaston neutraaliksi, kun taas kolmannes (36,4 %) heistä ei kokenut sitä erityisen tärkeäksi tai tärkeäksi lainkaan.

Taulukko 19. Kirjaston tärkeys suhteessa vanhempien kanssa kirjastossa käymisen määrään.

	Kuinka paljon kävit lapsena vanhempiesi kanssa kirjastossa?				
	Hyvin paljon (N=15)	Aika paljon (N=36)	Jonkin ver- ran (N=38)	Melko har- voin (N=33)	Todella har- voin tai en koskaan (N=11)
Hyvin tärkeä	20 %	16,7 %	5,3 %	0 %	18,2 %
Melko tärkeä	40 %	27,8 %	29 %	15,2 %	0 %
Neutraali	33,3 %	30,6 %	34,2 %	48,5 %	45,5 %
Ei erityisen tärkeä	6,7 %	22,2 %	21,1 %	21,2 %	27,3 %
Ei tärkeä lainkaan	0 %	2,8 %	10,5 %	15,2 %	9,1 %

Kirjaston tärkeyttä verrattiin myös siihen, miten paljon vastaajat kävivät hieman edellistä vanhempana (noin alakouluikäisenä) kirjastossa, joko yksin tai kaverien kanssa (taulukko 20). Hyvin paljon kirjastossa käyneille kirjasto oli edelleen vähintään melko tärkeä (71,4 %). Aika paljon käyneiden vastauksissa oli enemmän hajontaa, mutta kuitenkin 42,3 %:lle vastaajista kirjasto oli hyvin tai melko tärkeä.

Melko harvoin käyneistä enää 11,6 % piti kirjastoa hyvin tai melko tärkeänä, kun 61,6 % ei kokenut kirjastoa erityisen tärkeänä tai tärkeänä lainkaan. Todella harvoin kirjastossa käyneistä yksikään ei kokenut kirjastoa hyvin tärkeäksi. Joka

neljäs kuitenkin kertoi sen olevan melko tärkeä. Samaten joka neljäs vastasi, ettei kirjasto ole tärkeä lainkaan.

Taulukko 20. Kirjaston tärkeys suhteessa aiempaan kirjastossa käymisen määrään.

	Kuinka paljon kävit hieman vanhempana (n. alakouluikäisenä) kirjastossa, yksin tai kavereiden kanssa?				
	Hyvin paljon (N=14)	Aika paljon (N=45)	Jonkin verran (N=40)	Melko harvoin (N=26)	Todella harvoin tai en koskaan (N=8)
Hyvin tärkeä	7,1 %	15,6 %	7,5 %	7,7 %	0 %
Melko tärkeä	64,3 %	26,7 %	20 %	3,9 %	25 %
Neutraali	21,4 %	33,3 %	55 %	26,9 %	37,5 %
Ei erityisen tärkeä	7,1 %	20 %	15 %	38,5 %	12,5 %
Ei tärkeä lainkaan	0 %	4,4 %	2,5 %	23,1 %	25 %

5.7.2 Kirjastokäyntien määrän muuttuminen

Vanhempien kanssa kirjastossa käymisen määrää (kysymys 20) verrattiin myöhempään kirjastossa käymisen määrään (kysymys 21). Kuten taulukosta 21 ilmenee, yksikään todella harvoin tai koskaan vanhempiensa kanssa käyneistä ei käynyt myöhemminkään kirjastossa hyvin tai aika paljon. Samaten hyvin paljon vanhempiensa kanssa käyneistä 73,3 % kävi myös myöhemmin hyvin tai aika paljon kirjastossa.

Melko harvoin vanhempiensa kanssa kirjastossa käyneistä 30,3 % kertoi käyneensä myöhemmin aika paljon kirjastossa. Kuitenkin edelleen 27,3 % heistä kertoi käyneensä melko harvoin tai harvemmin.

Taulukko 21. Vanhempien kanssa kirjastossa käymisen suhde myöhempään (noin alakouluikäisen) kirjastonkäyttöön.

	Kuinka paljon kävit lapsena vanhempiesi kanssa kirjastossa?				
	Hyvin paljon (N=15)	Aika paljon (N=36)	Jonkin verran (N=38)	Melko harvoin (N=33)	Todella harvoin tai en koskaan (N=11)
Hyvin paljon	40 %	11,1 %	7,9 %	3 %	0 %
Aika paljon	33,3 %	38,9 %	42,1 %	30,3 %	0 %
Jonkin verran	13,3 %	30,6 %	29 %	39,4 %	27,3 %
Melko harvoin	6,7 %	13,9 %	15,8 %	24,2 %	54,6 %
Todella harvoin tai en koskaan	6,7 %	5,6 %	5,3 %	3 %	18,2 %

5.7.3 Kirjastonkäyttöä vähentävien tekijöiden vertailua muihin kysymyksiin

Kysymyksestä 13 poimittiin lähempään tarkasteluun sellaisia kirjastonkäyttöön vaikuttavia tekijöitä, joihin kirjasto mahdollisesti pystyisi itse vaikuttamaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi aineiston löydettävyys, palveluiden markkinoiminen, tilaan liittyvät tekijät sekä käyttäjien ja potentiaalisten käyttäjien lukuinto.

Ensimmäisenä vähentäviä tekijöitä verrattiin kirjastonkäytön määriin kysymysten 20 ja 21 avulla. Kysymyksissä kysyttiin kirjastossa käymisestä ensin vanhempien kanssa sekä myöhemmin yksin tai kavereiden kanssa.

Kuten taulukosta 22 ilmenee, harva valikoidusta vastaajaryhmästä kävi kirjastossa hyvin paljon vanhempiensa kanssa: vain 9,1 % niistä, jotka eivät löydä itseään kiinnostavaa aineistoa sekä 6,3 % niistä, jotka kokivat, ettei kirjastossa ole tarpeeksi tilaa. Moni kuitenkin kävi aika paljon tai jonkin verran kirjastossa vanhempiensa kanssa.

Puolet niistä vastaajista, jotka eivät koe kirjastoa mukavaksi paikaksi viettää aikaa, kävi kirjastossa vanhempiensa kanssa melko harvoin tai todella harvoin jos koskaan. Samaten puolet niistä, jotka eivät ole tottuneet käyttämään kirjastoa, kävi siellä melko harvoin tai vielä harvemmin.

Vaikka 21,4 % niistä vastaajista, jotka eivät pidä lukemisesta, kävi vanhempiensa kanssa kirjastossa aika paljon, yhteensä 64,3 % kertoi käyneensä melko harvoin, todella harvoin tai ei koskaan.

Taulukko 22. Kirjastonkäyttöä vähentävien tekijöiden suhde kirjastossa käymisen määrään lapsena vanhempien kanssa.

	Koetko jonkun seuraavista vähentävän kirjastonkäyttöäsi?						
	En löydä kirjastosta itseäni kiinnostavaa aineistoa. (N=22)	En tiedä, mitä kaikkea kirjastolla on tarjota minulle. (N=17)	En koe kirjastoa mukavaksi paikaksi viettää aikaa. (N=16)	Kirjastossa ei ole tarpeeksi tilaa. (N=16)	En ole tottunut käyttämään kirjastoa. (N=20)	En koe tarvitsevani kirjastoa. (N=15)	En pidä lukemisesta. (N=14)
Hyvin paljon	9,1 %	0 %	0 %	6,3 %	0 %	0 %	0 %
Aika paljon	31,8 %	29,4 %	30 %	18,8 %	35 %	40 %	21,4 %
Jonkin verran	18,2 %	35,3 %	20 %	43,8 %	25 %	20 %	14,3 %
Melko harvoin	31,8 %	23,5 %	40 %	12,5 %	30 %	33,3 %	35,7 %
Todella harvoin tai en koskaan	9,1 %	11,8 %	10 %	18,8 %	10 %	6,7 %	28,6 %

Verrattaessa samoja vähentäviä tekijöitä myöhempään kirjastossa käymiseen (taulukko 23), ilmenee, että kiinnostavan aineiston löytämisen vaikeaksi kokevista 77,2 % on käyttänyt kirjastoa vähintään jonkin verran. Samaten niistä, jotka eivät tiedä, mitä kaikkea kirjastolla olisi tarjota, 88,2 % on käyttänyt kirjastoa noin alakouluikäisenä vähintään jonkin verran.

Niistä vastaajista, jotka eivät koe kirjastoa mukavaksi paikaksi viettää aikaa, 70 prosenttia on käyttänyt kirjastoa jonkin verran tai enemmän. 90 % myös niistä, jotka vastasivat, etteivät ole tottuneet käyttämään kirjastoa, käyttivät sitä alakouluikäisinä jonkin verran tai aika paljon.

Ne vastaajat, jotka kertoivat, etteivät pidä lukemisesta, myös käyttivät kirjastoa vähemmän. Yksikään ei käyttänyt hyvin paljon, 42,8 % käytti aika paljon tai jonkin verran, ja 57,2 % kertoi käyttäneensä kirjastoa melko harvoin tai harvemmin.

Taulukko 23. Kirjastonkäyttöä vähentävien tekijöiden suhde kirjastossa käymisen määrään noin alakouluikäisenä yksin tai kavereiden kanssa.

	Koetko jonkun seuraavista vähentävän kirjastonkäyttöäsi?						
	En löydä kirjastosta itseäni kiinnostavaa aineistoa. (N=22)	En tiedä, mitä kaikkea kirjastolla on tarjota minulle. (N=17)	En koe kirjastoa mukavaksi paikaksi viettää aikaa. (N=10)	Kirjastossa ei ole tarpeeksi tilaa. (N=16)	En ole tottunut käyttämään kirjastoa. (N=20)	En koe tarvitsevani kirjastoa. (N=15)	En pidä lukemisesta. (N=14)
Hyvin paljon	13,6 %	23,5 %	10 %	6,3 %	0 %	0 %	0 %
Aika paljon	31,8 %	35,3 %	40 %	31,3 %	50 %	40 %	21,4 %
Jonkin verran	31,8 %	29,4 %	20 %	25 %	40 %	26,7 %	21,4 %
Melko harvoin	22,7 %	5,9 %	10 %	37,5 %	10 %	33,3 %	42,9 %
Todella harvoin tai en koskaan	0 %	5,9 %	20 %	0 %	0 %	0 %	14,3 %

Samoja vähentäviä tekijöitä verrattiin myös kysymykseen siitä, kuinka paljon vastaajat lukivat opittuaan itse lukemaan (taulukko 24). Vain muutama niistä, jotka kokivat, ettei kirjastossa ole tarpeeksi tilaa, kertoi myös lukeneensa todella harvoin tai ei lainkaan. Kukaan muista vastaajaryhmistä ei ollut valinnut tätä vaihtoehtoa.

Niistä vastaajista, jotka eivät löydä kirjastosta itseään kiinnostavaa aineistoa, 90,9 % luki vähintään jonkin verran. Vastaajista, jotka eivät pidä lukemisesta, yksikään ei lukenut hyvin paljon. Yksikään ei myöskään lukenut todella harvoin tai harvemmin, mutta 42,9 % kertoi lukeneensa melko harvoin. Kaikki niistä, jotka kokivat, etteivät tarvitse kirjastoa, lukivat vähintään jonkin verran. 60 % kertoi lukeneensa aika paljon tai hyvin paljon.

Taulukko 24. Kirjastonkäyttöä vähentävien tekijöiden suhde vastaajien lukemisen määrään heidän opittuaan itse lukemaan.

	Koetko jonkun seuraavista vähentävän kirjastonkäyttöäsi?						
	En löydä kirjastosta itseäni kiinnostavaa materiaalia. (N=22)	En tiedä, mitä kaikkea kirjastolla on tarjota minulle. (N=17)	En koe kirjastoa mukavaksi paikaksi viettää aikaa. (N=10)	Kirjastossa ei ole tarpeeksi tilaa. (N=16)	En ole tottunut käyttämään kirjastoa. (N=20)	En koe tarvitsevani kirjastoa. (N=15)	En pidä lukemisesta. (N=14)
Hyvin paljon	13,6 %	29,4 %	20 %	12,5 %	15 %	20 %	0 %
Aika paljon	54,6 %	47,1 %	10 %	31,3 %	30 %	40 %	28,6 %
Jonkin verran	22,7 %	5,9 %	50 %	18,8 %	40 %	40 %	28,6 %
Melko harvoin	9,1 %	17,7 %	20 %	31,3 %	15 %	0 %	42,9 %
Todella harvoin tai en lainkaan	0 %	0 %	0 %	6,3 %	0 %	0 %	0 %

Näitä vähentäviä tekijöitä verrattiin myös vastaajien mielipiteeseen siitä, miten hyvin nuorten tarpeet huomioidaan kirjastossa. Kuten taulukosta 25 ilmenee, yksikään näihin vastaajaryhmiin kuuluvista ei kokenut, että nuorten tarpeet huomioitaisiin todella huonosti. Kovin moni ei myöskään kokenut, että ne huomioitaisiin melko huonosti.

Niistä vastaajista, jotka kokivat, että kirjastossa ei ole tarpeeksi tilaa, yksikään ei ajatellut, että tarpeet huomioitaisiin todella hyvin. Näin ei ajatellut myöskään yksikään niistä, jotka eivät ole tottuneet käyttämään kirjastoa tai eivät koe tarvitsevänsä sitä. Kaikista vastaajista silti iso osa (35,3. 73,3 %) koki, että ne huomioidaan aika hyvin.

Taulukko 25. Kirjastonkäyttöä vähentävien tekijöiden suhde siihen, miten hyvin vastaajat kokevat kirjaston huomioivan nuorten tarpeet.

	Koetko jonkun seuraavista vähentävän kirjastonkäyttöäsi?						
	En löydä kirjastosta itseäni kiinnostavaa aineistoa. (N=22)	En tiedä, mitä kaikkea kirjastolla on tarjota minulle. (N=17)	En koe kirjastoa mukavaksi paikaksi viettää aikaa. (N=10)	Kirjastossa ei ole tarpeeksi tilaa. (N=16)	En ole tottunut käyttämään kirjastoa. (N=20)	En koe tarvitseväni kirjastoa. (N=15)	En pidä lukemisesta. (N=14)
Todella hyvin	4,6 %	11,8 %	10 %	0 %	0 %	0 %	7,1 %
Aika hyvin	45,5 %	35,3 %	50 %	43,8 %	60 %	73,3 %	50 %
Ei hyvin eikä huonosti	40,9 %	52,9 %	30 %	37,5 %	30 %	26,7 %	42,9 %
Melko huonosti	9,1 %	0 %	10 %	18,8 %	10 %	0 %	0 %
Todella huonosti	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

6 POHDINTA

6.1 Luotettavuuden arviointi

Kyselyn toteuttamisajankohta ei ollut paras mahdollinen, sillä useilla kouluilla ei ollut kevätlukukauden lopussa aikaa tai mielenkiintoa lähteä mukaan kyselyyn. Osa opettajista vastasi suoraan, ettei aikaa ole, mutta suurin osa ei vastannut lainkaan. Lisäksi jotkut kertoivat, että Turun kaltaisessa yliopistokaupungissa järjestetään niin paljon kyselyitä, että jotkut opettajista eivät jaksaa vastata enää mihinkään niistä, vaikka aihekin voisi olla mielenkiintoinen. Esimerkiksi syyslukukauden alku tai puoliväli olisi saattanut tuottaa enemmän kyselytuloksia, mikä lisäksi kyselyitä olisi pitänyt jakaa enemmän kasvatusten yksittäisille nuorille.

Kyselyn vastauksiin olisi ehkä tuonut lisää monipuolisuutta se, jos mukana olisi ollut useampi ammatillista oppilaitosta käyvä. Nyt suurin osa vastaajista oli yläkoululaisia tai lukiolaisia (yhteensä 91,7 %).

Koska kyselystä oli kaksi versiota, oli toiseen päässyt vahingossa pieni virhe. Paperille painetun lomakkeen kysymyksestä 9 (miten vastaajat toivovat saavansa tietoa kirjaston tapahtumista) oli jäänyt pois vaihtoehto ~~en~~ tarvitse tietoa+. Moni vastaaja oli kuitenkin kirjoittanut juuri tällä tavalla vaihtoehtojen alle, joten pystyin korjaamaan asian kirjoittaessani vastauksia Webropoliin.

Paperilomakkeessa olisi myös voinut selkeämmin ilmaista, milloin vastaajat voivat valita vain yhden vaihtoehdon. Tällä olisin ehkä saanut vielä vähemmän hylättyjä vastauksia. Myös 8. kysymyksen ohjeistuksen selvyiden suhteen olin jälkikäteen epävarma. Ymmärsivätkö vastaajat, että jos he olivat sekä kuulleet tapahtumasta että käyttäneet sitä, ruksi kuului laittaa molempiin kohtiin?

Samassa kysymyksessä 8 käytetty sana tabloid saattoi hämmentää joitakin vastaajia. Sana oli otettu suoraan Stoorin blogissa julkaistusta tekstistä, jossa kerrottiin vasta käyttöön otetuista tablettikoneista, kuten iPadista. Kyseisessä tekstissä näitä laitteita oli kutsuttu tabloideiksi, ja sanaa ei kyseenalaistettu kunolla ennen sen käyttämistä kyselyssä. Sana jäikin sellaisenaan kyselyn pape-

riversioon, mutta nettiversiossa sitä selkiytettiin laite-esimerkein muutama päivä kyselyn avaamisen jälkeen. Tämä on saattanut vaikuttaa joihinkin vastauksiin, mikäli vastaajat eivät ole ymmärtäneet, mistä on kyse.

Olisin voinut myös huomioida vaihtoehtoissa paremmin sen, etteivät kaikki käytä kirjastoa. Esimerkiksi kysyttäessä useimmin käytettyä kirjastoa, avoimiin vastauksiin kirjoitettiin pari kertaa, ettei vastaaja käytä kirjastoa lainkaan.

Vaikka itse olen tietysti kriittinen sen suhteen, oliko kysely tarpeeksi loppuun asti mietitty ja hiottu, on joitakin tosiasioita, joita ei voi kiistää: kysely tavoitti hyvin hakemaansa ikäryhmään kuuluvia nuoria, eli 13. 19-vuotiaita. Lisäksi vastaajat asuivat eri puolilla Turun seutua, ja käyttivät kirjastoa keskenään eri tavoin ja erilaisin tarpein. Näin ollen kyselyä voidaan pitää vähintäänkin suuntaantavana kuvauksena nykytilanteesta.

6.2 Kyselyn vastausten pohdinta

Kyselyyn vastanneilla oli positiivinen peruskäsitys kirjastosta, mikä selvisi henkilökunnan ystävällisyyttä, tervetulleeksi tuntemista ja nuorten tarpeiden huomiointia koskevista kysymyksistä.

Kuitenkin monella vaikuttaisi olevan vähän tietoa kirjaston tarjonnasta ja palveluista. Esimerkiksi vastauksista oli havaittavissa asennetta, jonka mukaan muuta kuin kirjojen lainaamista ja lukemista ei voisi laskea oikeaksi kirjaston käyttämiseksi+. Kysymykseen 22, kirjastossa käymisen määrän muuttuminen, vastattiin mm. ~~en lue, käyn vain musiikkikirjastossa~~ ja ~~en lue, käyn kirjastossa vain opiskelemassa~~. Vastaajat näyttävät ajattelevan, etteivät musiikin lainaaminen tai tilojen käyttäminen tekisi kirjastossa vierailevaa kirjaston asiakkaaksi, vaan ilmeisesti tilanteeseen täytyisi aina liittyä kirjaston kirjakokoelma ja sen käyttäminen.

Samaten osa vastaajista ei käytä kirjastoa, koska ei lue. Eivätkö he myöskään kuuntele musiikkia, pelaa pelejä, katso elokuvia tai kiinnostu tapahtumista? Oli-

sikin ehkä aika luoda kuvaa kirjastosta monipuolisena tiedon tarjoajana sekä vapaa-ajanviettopaikkana.

Vastausten perusteella kirjastoa näytetäänkin käytettävän hyvin perinteisesti. Uudempiin palveluihin, kuten pelaamiseen, tapahtumiin ja muihin kirjaston yhteispalveluihin osallistutaan vähän. Osasyynä tähän on ehkä tiedon puute, mikä näkyy hyvin kysymyksen 8 (+Mistä seuraavista Turun kaupunginkirjaston tarjoamista palveluista ja tapahtumista olet kuullut? Entä mitä niistä olisit itse kiinnostunut käyttämään tai olet jo käyttänyt?+) vastauksista. Kun esimerkiksi 44 vastaajaa 133:sta on kuullut, että kirjastossa on joskus kirjailijavieraita, voidaan päätellä kirjastojen markkinoinnissa olevan puutteita.

Kysyttäessä kirjastonkäyttöä vähentäviä tekijöitä, 12,8 % vastaajista sanoikin suoraan, ettei tiedä, mitä kaikkea kirjastolla on tarjota. Kenties kirjasto voisikin panostaa nuorten tapahtumien ja kokoelman markkinoimiseen ja esillepanoon.

Myös markkinointikanaviin on syytä kiinnittää huomiota. Esimerkiksi 47,4 % haluaisi kuulla kirjaston tapahtumista Facebookin kautta, mutta toisaalta vain neljä kaikista kyselyyn vastaajista käyttäisi tai käyttäisi Stoorin Facebook-sivua. Kyselystä ei kuitenkaan ilmene, käyttävätkö vastaajat muita kirjastojen Facebook-sivuja.

Vaikka 75 % vastaajista oli enimmäkseen tyytyväisiä kirjastojen kokoelmiin, 25 % vastasi käyttävänsä kirjastoa vähemmän kokemiensa puutteiden takia. Kaikista vastaajista 54,1 % toivoi kokoelmiin jotain lisää. Esimerkiksi kolmannes vastaajista toivoi lisää elokuvia. Onko elokuvia kirjastoissa liian vähän, vai ovatko ne kenties vääränlaisia?

77,2 % niistä, joiden kirjastonkäyttöä vähensi kiinnostavan aineiston löytämisen hankaluus, käytti kirjastoa vähintään jonkin verran noin alakouluikäisenä. Eikö nuorten aineisto ole kiinnostavaa, vai eikö sitä vain löydetä? Hankalan löydettävyyden puolesta puhuisi ainakin se, että 90,9 % niistä, joiden kirjastonkäyttöä vähentää kiinnostavan aineiston löytämättömyys, luki vähintään jonkin verran alakouluikäisenä. Jos he silloin löysivät luettavaa, miksei kiinnostavaa aineistoa löydetä enää?

10,5 % vastaajista toivoi enemmän nuorten tietokirjoja. Tietokirjathan voivat olla täsmälleen samoja sekä nuorten että aikuisten puolella, mutta on aiheellista kysyä, olisiko kirjastojen mahdollista nostaa nuoria kiinnostavaa materiaalia paremmin esille. Hankintavaiheessakin voitaisiin kohdentaa osa varoista erityisesti nuoria kiinnostavan aineiston hankintaan.

Vaikka lukeminen ei ole yhtä kuin kirjaston käyttäminen, on näillä kahdella kuitenkin yhteys toisiinsa. Esimerkiksi ne, jolle luettiin ääneen harvemmin, kokivat kyselyyn vastatessaan myös kirjaston vähemmän tärkeäksi. Samaten vanhempiensa kanssa harvemmin kirjastossa käyneille kirjasto ei ollut kovin tärkeä. He myös kävivät alakouluikäisenä harvemmin kirjastossa, vielä harvemmin kuin nuorempina vanhempiensa kanssa.

Vanhempien esimerkki on siis suuressa roolissa myöhempään kirjastossa käymiseen nähden. Lapsiperheitä voisikin ottaa aktiivisemmin mukaan kirjaston toimintaan, ja jatkaa tätä yhteistyötä alakouluikäisten lisäksi myös nuorten kanssa. Monissa kirjastoissa yhteistyö alakoulujen ja päiväkotien kanssa on aktiivista, mutta sen jälkeen yhteistyö vähenee. Myös vanhempien lasten ja nuorten kanssa olisi aiheellista jatkaa yhteistyötä esimerkiksi kirjavinkkausten, kirjastokierrosten ja tiedonhaun opetusten kautta, jotta side kirjastoon säilyisi. Päivittäisessä kanssakäymisessä tapahtuvaa jalkautuvaa asiakaspalvelua, jossa kohdataan asiakkaat ja kysellään suoraan heidän kiinnostuksenkohteistaan, ei myöskään sovi unohtaa.

Esimerkiksi olisi mielenkiintoista tietää, mitä on tapahtunut niille nuorille, jotka vastaustensa perusteella eivät ole tottuneet käyttämään kirjastoa, mutta käyttivät sitä kuitenkin alakouluikäisinä. Onko juurikin tällainen kirjaston ja esimerkiksi koulun yhteistyö vähentynyt, vai onko tiloille tai aineistolle tapahtunut jotain? Jotkut vastaajista myös kokivat, ettei kirjastossa ole tarpeeksi tilaa. Ovatko kirjastot liian täyteen ahdettuja? Onko siellä tilaa olla, istumapaikkoja? Tällaiset tekijät helposti tekevät kirjastosta vähemmän viihtyisän. Myös se, miten nuortenosasto on järjestetty, vaikuttaa viihtyisyyteen. Jos nuortenaineisto on siinä yhdessä hyllyssä lasten kuvakirjojen vieressä eikä lähettyvillä ole edes sopivaa

paikkaa istua alas, on ehkä turha odottaa kenenkään viihtyvän siellä. Myös nuorten pitäisi asiakasryhmänä tulla huomioiduksi, ei vain lasten ja aikuisten.

Vai onko kirjastonkäytön vähenemisessä kyse enemmän kirjastosta riippumattomista syistä, esimerkiksi muiden harrastusten yllotteesta? Ajanpuutehan on asia, jolle kirjasto ei voi mitään. Sijainnillekaan harvoin pystyy tekemään mitään, mutta helposti lähestyttävä voi silti olla. Ehkä ajanpuutteestakin nyt kärsivät nuoret löytävät tiensä kirjastoon uudelleen, kun sieltä on hyviä muistoja ja sinne on helppo tulla takaisin.

Vaikka harva koki esimerkiksi henkilökunnan olevan epäystävällistä, kirjaston suhtautuminen nuoriin voisi olla kiinnostava jatkotutkimusaihe. Halutaanko heitä kirjastoon? Ja jos halutaan, millä keinoilla ja millä ehdoilla?

LÄHTEET

Aaltonen, S., Kivijärvi, A. & Peltola, M. 2011. Ystävyudet. Teoksessa Määttä, M. & Tolonen, T. (toim.) Annettu, otettu, itse tehty. Nuorten vapaa-aika tänään. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 29. 56.

Alameri-Sajama, R. 2007a. Tervetuloa sitten aikuisina! Nuoret kirjaston asiakkaina. Teoksessa Alameri-Sajama, R. (toim.) Nuortenkirjastotyön käsikirja. Helsinki: BTJ Finlad Oy, 12. 20.

Alameri-Sajama, R. 2007b. Nuorten kirjahyllyt. Kirjaston murtovesikokoelma. Teoksessa Alameri-Sajama, R. (toim.) Nuortenkirjastotyön käsikirja. Helsinki: BTJ Finland Oy, 120. 128.

Forsten, M. 2007. Game Point. Konsolipelihuone kirjastossa. Teoksessa Alameri-Sajama, R. (toim.) Nuortenkirjastotyön käsikirja. Helsinki: BTJ Finland Oy, 53. 71.

Gretschel, A., Laine, S., Siivonen, K., Peltola, M. & Myllyniemi, S. 2011. Toiminnan esteet. Teoksessa Määttä, M. & Tolonen, T. (toim.) Annettu, otettu, itse tehty. Nuorten vapaa-aika tänään. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 109. 127.

Helsingin seutukunnan nuorisotiedotus 2013, Pulmakulma. Viitattu 10.6.2013. <http://www.nuoret.info>.

Helve, H. 2009. Nuorten vapaa-aika, luottamus ja sosiaalinen pääoma. Teoksessa Liikkanen, M. (toim.) Suomalainen vapaa-aika. Arjen ilot ja valinnat. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press, 250. 269.

Jäppinen, E. 2007. Erilaisia kirjastonkäyttäjiä? Pointti on nuorten oma paikka. Teoksessa Alameri-Sajama, R. (toim.) Nuortenkirjastotyön käsikirja. Helsinki: BTJ Finland Oy, 21. 32.

Kaipainen, A. 2007. Nuoret kirjaston musiikkistudiossa. Teoksessa Alameri-Sajama, R. (toim.) Nuortenkirjastotyön käsikirja. Helsinki: BTJ Finland Oy, 105. 112.

Karvinen, J. & Mäyrä, F. 2011. Pelaajabarometri 2011: Pelaamisen muutos. Tampereen yliopisto. Viitattu 28.7.2013. <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8567-1>

Kestilä, L., Määttä, M. & Peltola, M. 2011. Rakenteet. Teoksessa Määttä, M. & Tolonen, T. (toim.) Annettu, otettu, itse tehty. Nuorten vapaa-aika tänään. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 129. 144.

Kiilakoski, T., Kivijärvi, A., Gretschel, A., Laine, S. & Merikivi, J. 2011. Nuorten tilat. Teoksessa Määttä, M. & Tolonen, T. (toim.) Annettu, otettu, itse tehty. Nuorten vapaa-aika tänään. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 57. 91.

Laine, S., Merikivi, J., Määttä, M. & Tolonen, T. 2011. Metodit. Teoksessa Määttä, M. & Tolonen, T. (toim.) Annettu, otettu, itse tehty. Nuorten vapaa-aika tänään. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 12. 28.

Lastensuojelulaki 417/2007 6 §.

Leppinen, S. 2007. Nuorten elokuvat kirjastossa. Laadukkuutta ja vaihtoehtoja. Teoksessa Alameri-Sajama, R. (toim.) Nuortenkirjastotyön käsikirja. Helsinki: BTJ Finland Oy, 113. 119.

Liikkanen, M. 2005. Vapaa-aika muutoksessa . merkitykset, rajoitteet ja valinnat. Teoksessa Liikkanen, M., Hanifi, R. & Hannula U. (toim.) Yksilöllisiä valintoja, kulttuurien pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981. 2002. Helsinki: Tilastokeskus, 5. 30.

Liikkanen, M. 2009. Johdanto. Teoksessa Liikkanen, M. (toim.) Suomalainen vapaa-aika. Arjen ilot ja valinnat. Helsinki: Gaudeamus, 7. 18.

Lundén, M., Turun kaupungin pääkirjasto, nuortenosaston kirjastonhoitaja. Keskustelu 10.7.2013.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. Nuortennetti. Viitattu 10.6.2013. <http://www.mll.fi/nuortennetti>.

Marjamäki, M. Turun kaupungin pääkirjasto, lasten ja nuorten palveluiden palvelupäällikkö. Keskustelu 5.3.2012.

Määttä, M. & Tolonen, T. 2011. Johdanto. Teoksessa Määttä, M. & Tolonen, T. (toim.) Annettu, otettu, itse tehty. Nuorten vapaa-aika tänään. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 5. 11.

Nieminen, J. 2007. Kirjasto ulos! Teltailemaanko? Teoksessa Alameri-Sajama, R. (toim.) Nuortenkirjastotyön käsikirja. Helsinki: BTJ Finland Oy, 46. 52.

Nuorisolaki 72/2006 2 §.

Nuorisotutkimusseura 2013. Viitattu 10.6.2013. <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/tutkimus>.

Peltonen, M. 2007. Mitä tarkoittaa KVG? Nuoret, kirjasto ja tiedonhallintataidot. Teoksessa Alameri-Sajama, R. (toim.) Nuortenkirjastotyön käsikirja. Helsinki: BTJ Finland Oy, 129. 148.

Pervalu, T. 2007. Mennääks koneille? Nuorten tietokoneenkäyttö kirjastossa. Teoksessa Alameri-Sajama, R. (toim.) Nuortenkirjastotyön käsikirja. Helsinki: BTJ Finland Oy, 80. 104.

Pääkkönen, H. & Hanifi, R. 2011. Ajankäytön muutokset 2000-luvulla. Tilastokeskus. Viitattu 10.6.2013. http://tilastokeskus.fi/tup/julkaisut/tiedostot/isbn_978-952-244-331-1.pdf

Sulkunen, S. 2004. Nuoretko hylänneet kulttuurin? Teoksessa Linnakylä, P., Sulkunen, S. & Arffman, I. (toim.) Tulevaisuuden lukijat. Suomalaisnuorten lukijaprofiileja. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 201. 220.

Suomen Nuorisoyhteistyö . Allianssi ry 2010. Nuorista Suomessa. Viitattu 15.6.2013. <http://www.alli.fi/binary/file/-/id/665/fid/793/>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013. Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2012. Viitattu 16.7.2013. <http://tilastot.kirjastot.fi>

Tilastokeskus 2013. Nuorten elinoloja ei voi kuvata pelkän työttömyysasteen avulla. Viitattu 30.7.2013. <http://www.stat.fi>

Turun kaupunki 2013. Nuorten palvelut. Viitattu 10.6.2013. <http://www.turku.fi>

Nuorten kirjastonkäyttö

Tämä kysely nuorten (13. 19-vuotiaiden) kirjastonkäytöstä on osa kirjasto- ja tietopalvelun opiskelijan opinnäytetyötä. Yksittäisiä vastauksia ei voida yhdistää vastaajan henkilöllisyyteen eikä niitä luovuteta kolmansille osapuolille.

Kiitos vastauksistasi!

1. Sukupuoli

- Nainen
- Mies

2. Ikä *

- <13
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 19<

3. Koulu, jossa olet nyt *

- Yläkoulu
- Lukio
- Ammattikoulu
- Jokin muu, mikä:
- En opiskele

4. Kaupunginosa, jossa asut:

5. Kuinka usein käytät kirjastoa? *

- Päivittäin tai lähes päivittäin
- Viikoittain
- Kuukausittain
- 3-4 kertaa vuodessa
- 1-2 kertaa vuodessa
- Harvemmin

6. Mitä kirjastoa käytät eniten? *

Valitse korkeintaan kolme vaihtoehtoa.

- Pääkirjasto
- Hirvensalo
- Ilpoinen
- Jyrkkälä
- Lauste
- Maaria
- Moisio
- Nummi
- Paattinen
- Pansio
- Runosmäki
- Varissuo
- Vasaramäki
- Skanssi
- Kirjastoautot
- Jokin muu, mikä:

7. Mitä yleensä teet kirjastossa? *

- Lainaan aineistoa (kirjoja, elokuvia, konsolipelejä, musiikkia, lehtiä...)
- Luen
- Opiskelen
- Tapaan ystäviäni
- Käytän tietokonetta
- Käytän tulostinta/skanneria
- Pyydän henkilökunnalta apua tiedonhankintaan
- Pelaan lautapelejä
- Pelaan konsolipelejä
- Käytän soittohuonetta
- Osallistun tapahtumiin
- Käytän verkkokirjastoa
- Vietän muuten aikaa
- Jotain muuta, mitä:
- En käytä kirjastoa

8. Mistä seuraavista Turun kaupunginkirjaston tarjoamista palveluista ja tapahtumista olet kuullut? Entä mitä niistä olisit itse kiinnostunut käyttämään tai olet jo käyttänyt?

Rasti tarvittaessa molemmat kohdat (+Olen kuullut+ja +Käyttäisin/Käytän+).

Olen kuullut Käyttäisin/Käytän

Sivullinen Stooreja, Stoorin oma blogi	☐	☐
Stoorin Facebook-sivut	☐	☐
Lautapelikerho	☐	☐
Sarjakuvatapaamiset	☐	☐
Sarjakuvakilpailu	☐	☐
Kaamosviikonloppu	☐	☐
Stoori goes movies	☐	☐
Konsolipelikerho ja -turnaukset	☐	☐
Stoorin näyttelyt	☐	☐
Lukupiiri	☐	☐
Kirjailijavierailut	☐	☐
Pelikaverit	☐	☐
Filosofiatapaamiset	☐	☐
Stoorin asiakasraati	☐	☐
Tabloidien (iPad ym.) lainaus	☐	☐
Parhaat palat -sermi	☐	☐

9. Mitä kautta haluaisit saada tietoa uusista tapahtumista? *

- Facebook
- Twitter
- Blogi
- Kouluni ilmoitustaulu
- Kirjaston nettisivut
- Lehdet, mikä/mitkä:
- Jokin muu, mikä:
- En tarvitse tietoa.

10. Millaisia muita tapahtumia, ryhmiä yms. toivoisit kirjastoon?

11. Mitä aineistoa kirjastossa ei ole mielestäsi tarpeeksi saatavilla? *

- Cd-levyjä
- Dvd- ja blu-ray-elokuvia
- Äänikirjoja
- Konsolipelejä
- Sarjakuvia
- Fantasi kirjallisuutta
- Mangaa
- Nuorten tietokirjoja
- Vieraskielistä kaunokirjallisuutta
- Runoja
- Jotain muuta, mitä:
- Aineistoa on mielestäni tarpeeksi

12. Vähentävätkö edellisessä kysymyksessä mainitsemasi puutteet kirjastossa käymistäsi?

Jos aineistoa on mielestäsi tarpeeksi, valitse kohta ~~eivät vähennä~~ lainkaan+

- Eivät vähennä lainkaan
- Vähentävät hieman
- Vähentävät jonkin verran
- Vähentävät hyvin paljon
- Tämän takia en käytä kirjastoa tai käytän sitä hyvin harvoin

13. Koetko jonkun seuraavista vähentävän kirjastonkäyttöäsi? *

Valitse tärkeimmät.

- Käytän kirjastoa jo paljon, joten ei mikään näistä.
- En löydä kirjastosta itseäni kiinnostavaa aineistoa.
- Ostan haluamani kirjat, levyt ja elokuvat omaksi.
- En lue kirjoja, katso elokuvia, kuuntele musiikkia tai pelaa konsolipelejä.
- En jaksa tai ehdi lukea muita kuin koulukirjoja.
- Minulla ei ole kirjastokorttia.
- En uskalla pyytää henkilökunnalta apua.
- Olen lainauskiellossa.
- En tiedä, mitä kaikkea kirjastolla on tarjota minulle.
- Kirjasto sijaitsee liian kaukana.
- En tiedä, missä kirjasto sijaitsee.
- En koe kirjastoa mukavaksi paikaksi viettää aikaa.
- Kirjastossa ei ole tarpeeksi tilaa.
- En ole tottunut käyttämään kirjastoa.
- Minulla ei ole aikaa, esimerkiksi muiden harrastusten takia.
- En koe tarvitsevani kirjastoa.
- Käytän nettiä vain omalla tietokoneellani tai muulla laitteellani.
- En pidä lukemisesta.
- Kaverinikaan eivät käytä kirjastoa.
- Muut asiakkaat ovat epäystävällisiä minua kohtaan.
- Henkilökunta on epäystävällistä minua kohtaan.
- Jokin muu, mikä:

14. Kuinka ystävälliseksi koet saamasi palvelun kirjastossa? *

- Todella ystävälliseksi   Aika ystävälliseksi   Neutraali   Jonkin verran epäystävälliseksi   Hyvin epäystävälliseksi

15. Kuinka tervetulleeksi tunnet olosi kirjastossa? *

- Hyvin tervetulleeksi   Aika tervetulleeksi   Neutraali   En kovinkaan tervetulleeksi   En lainkaan tervetulleeksi

16. Miten hyvin nuorten tarpeet mielestäsi huomioidaan kirjastossa? *

- Todella hyvin   Aika hyvin   Ei hyvin eikä huonosti   Melko huonosti   Todella huonosti

17. Miten tärkeä kirjasto on sinulle? *

- Hyvin tärkeä   Melko tärkeä   Neutraali   Ei erityisen tärkeä   Ei tärkeä lainkaan

Seuraavaksi kysyn joitakin kysymyksiä lapsuudestasi. Vastaa omien muistikuviesi pohjalta niin totuudenmukaisesti kuin pystyt.

18. Kun olit lapsi, lukivatko vanhempasi tai lukiko joku muu sinulle ääneen? *

- Kyllä, hyvin paljon
 Kyllä, aika paljon
 Jonkin verran
 Melko harvoin
 Todella harvoin tai ei koskaan, miksi ei:

19. Kuinka paljon luit opittuasi itse lukemaan? *

- Hyvin paljon
 Aika paljon
 Jonkin verran
 Melko harvoin
 Todella harvoin tai en lainkaan, miksi ei:

20. Kuinka paljon kävit lapsena vanhempiesi kanssa kirjastossa? *

- Hyvin paljon
- Aika paljon
- Jonkin verran
- Melko harvoin
- Todella harvoin tai en koskaan, miksi ei:

21. Kuinka paljon kävit hieman vanhempana (n. alakouluikäisenä) kirjastossa, yksin tai kavereiden kanssa? *

- Hyvin paljon
- Aika paljon
- Jonkin verran
- Melko harvoin
- Todella harvoin tai en koskaan, miksi ei:

22. Käytätkö kirjastoa nykyään enemmän vai vähemmän kuin alakouluikäisenä tai nuorempana? Miksi?

- Enemmän, koska:
- Suunnilleen saman verran
- Vähemmän, koska:

23. Halutessasi voit vielä antaa palautetta tästä kyselystä. Kiitos vastauksistasi!

Tämä kysely nuorten (13-19 -vuotiaiden) kirjastonkäytöstä on osa kirjasto- ja tietopalvelun opiskelijan opin-
näytetyötä. Yksittäisiä vastauksia ei voida yhdistää vastaajan henkilöllisyyteen eikä niitä luovuteta kolmansil-
le osapuolille. Kiitos vastauksistasi!

Ympyröi tai alleviivaa itseäsi kuvaava vaihtoehto. Kysymyksessä nro 8 rasti sopiva vaihtoehto taulukkoon.

1. Sukupuoli: nainen / mies

2. Ikä: <13 / 13 / 14 / 15 / 16 / 17 / 18 / 19 / 19<

3. Koulu, jossa olet nyt: yläkoulu / lukio / ammattikoulu

4. Kaupunginosa, jossa asut: _____

5. Kuinka usein käytät kirjastoa? päivittäin tai lähes päivittäin / viikoittain / kuukausittain /
3-4 kertaa vuodessa / 1-2 kertaa vuodessa / harvemmin

6. Mitä kirjastoa käytät eniten? Valitse korkeintaan kolme vaihtoehtoa.

Pääkirjasto / Hirvensalo / Ilpoinen / Jyrkkälä / Lauste / Maaria / Moisio / Nummi / Paattinen /
Pansio / Runosmäki / Varissuo / Vasaramäki / Skanssi / Kirjastoautot / Jokin muu, mikä:

---

7. Mitä yleensä teet kirjastossa? Lainaan aineistoa (kirjoja, elokuvia, konsolipelejä, musiikkia, lehtiä) /
Luen / Opiskelen / Tapaan ystäviäni / Käytän tietokonetta / Käytän tulostinta/skanneria /
Pyydän henkilökunnalta apua tiedonhankintaan / Pelaan lautapelejä / Pelaan konsolipelejä /
Käytän soittohuonetta / Osallistun tapahtumiin / Käytän verkkokirjastoa / Vietän muuten aikaa /
Jotain muuta, mitä: _____ / En käytä kirjastoa

8. Mistä seuraavista Turun kaupunginkirjaston tarjoamista palveluista ja tapahtumista olet kuullut? Entä mitä niistä olisit itse kiinnostunut käyttämään tai olet jo käyttänyt? Rasti tarvittaessa molemmat kohdat.

	Olen kuullut	Käyttäisin/Käytän
Sivullinen Stoorija, Stoorin oma blogi		
Stoorin Facebook-sivut		
Lautapelikerho		
Sarjakuvatapaamiset		
Sarjakuvakilpailu		
Kaamosviikonloppu		
Stoori goes movies		
Konsolipelikerho ja . turnaukset		
Stoorin näyttelyt		
Lukupiiri		
Kirjailijavierailut		
Pelikaverit		
Filosofiatapaamiset		
Stoorin asiakasraati		
Tabloidien lainaus		
Parhaat palat . sermi		

9. Mitä kautta haluaisit saada tietoa uusista tapahtumista? Facebook / Twitter / Blogi / Kouluni ilmoitustaulu / Kirjaston nettisivut / Lehdet, mikä/mitkä: _____
 _____ / Jokin muu, mikä:
 _____

10. Millaisia muita tapahtumia, ryhmiä yms. toivoisit kirjastoon? _____
 _____
 _____

11. Mitä aineistoa kirjastossa ei ole mielestäsi tarpeeksi saatavilla? Cd-levyjä / Äänikirjoja / Dvd- ja blu-ray-levyjä / Konsolipelejä / Sarjakuvia / Fantasiakirjallisuutta / Mangaa / Runoja / Nuorten tietokirjoja / Vieraskielistä kaunokirjallisuutta / Jotain muuta, mitä: _____
 _____ / Aineistoa on mielestäni tarpeeksi

12. Vähentävätkö edellisessä kysymyksessä mainitsemasi puutteet kirjastossa käymistäsi? Jos aineistoa on mielestäsi tarpeeksi, valitse kohta, jota eivät vähennä lainkaan.

Eivät vähennä lainkaan / Vähentävät hieman / Vähentävät jonkin verran / Vähentävät hyvin paljon / Tämän takia en käytä kirjastoa tai käytän sitä hyvin harvoin

13. Koetko jonkun seuraavista vähentävän kirjastonkäyttöäsi? Valitse tärkeimmät. Vastaukseksi riittää vaihtoehdon edessä olevan ympyrän merkitseminen.

Käytän kirjastoa jo paljon, joten ei mikään näistä. / En löydä kirjastosta itseäni kiinnostavaa aineistoa. / Ostan haluamani kirjat, levyt ja elokuvat omaksi. / En lue kirjoja, katso elokuvia, kuuntele musiikkia tai pelaa konsolipelejä. / En jaksa tai ehdi lukea muita kuin koulukirjoja. / Minulla ei ole kirjastokorttia. / En uskalla pyytää henkilökunnalta apua. / Olen lainauskiellossa. / En tiedä, mitä kaikkea kirjastolla on tarjota minulle. / Kirjasto sijaitsee liian kaukana. / En tiedä, missä kirjasto sijaitsee. / En koe kirjastoa mukavaksi paikaksi viettää aikaa. / Kirjastossa ei ole tarpeeksi tilaa. / En ole tottunut käyttämään kirjastoa. / Minulla ei ole aikaa, esimerkiksi muiden harrastusten takia. / En koe tarvitsevani kirjastoa. / Käytän nettiä vain omalla tietokoneellani tai muulla laitteellani. / En pidä lukemisesta. / Kaverinikaan eivät käytä kirjastoa. / Muut asiakkaat ovat epäystävällisiä minua kohtaan. / Henkilökunta on epäystävällistä minua kohtaan. / Jokin muu, mikä: _____

---

14. Kuinka ystävälliseksi koet saamasi palvelun kirjastossa?

todella ystävälliseksi / aika ystävälliseksi / neutraali / jonkin verran epäystävälliseksi / hyvin epäystävälliseksi

15. Kuinka tervetulleeksi tunnet olosi kirjastossa?

hyvin tervetulleeksi / aika tervetulleeksi / neutraali / en kovinkaan tervetulleeksi / en lainkaan tervetulleeksi

16. Miten hyvin nuorten tarpeet mielestäsi huomioidaan kirjastossa?

todella hyvin / aika hyvin / ei hyvin eikä huonosti / melko huonosti / todella huonosti

17. Miten tärkeä kirjasto on sinulle?

hyvin tärkeä / melko tärkeä / neutraali / ei erityisen tärkeä / ei tärkeä lainkaan

**Seuraavaksi kysyn joitakin kysymyksiä lapsuudestasi. Vastaa omien muistikuviesi pohjalta niin to-
tuudenmukaisesti kuin pystyt.**

18. Kun olit lapsi, lukivatko vanhempasi tai lukiko joku muu sinulle ääneen?

hyvin paljon / aika paljon / jonkin verran / melko harvoin / todella harvoin tai ei koskaan, miksi ei:

---

19. Kuinka paljon luit opittuasi itse lukemaan?

hyvin paljon / aika paljon / jonkin verran / melko harvoin / todella harvoin tai en lainkaan, miksi ei:

---

20. Kuinka paljon kävit lapsena vanhempiesi kanssa kirjastossa?

hyvin paljon / aika paljon / jonkin verran / melko harvoin / todella harvoin tai en koskaan, miksi ei:

**21. Kuinka paljon kävit hieman vanhempana (n. alakouluikäisenä) kirjastossa, yksin tai kavereiden
kanssa?**

hyvin paljon / aika paljon / jonkin verran / melko harvoin / todella harvoin tai en koskaan, miksi ei:

**22. Käytätkö kirjastoa nykyään enemmän vai vähemmän kuin alakouluikäisenä tai nuorempana? Mik-
si?**

Enemmän, koska: _____

Suunnilleen saman verran

Vähemmän, koska: _____

Kiitos vastauksistasi! Halutessasi voit jättää vielä palautetta tähän.